

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Významné osobnosti jako zdroj utváření lokální identity

(Případová studie Rožmitál pod Třemšínem)

Autor: Hana VÁVROVÁ

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Lucie Kocmánková

© 2011 v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Akademický rok 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hana Vávrová

obor Hospodářská a kulturní studia

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název práce: **Významné osobnosti jako zdroj utváření lokální
identity (případová studie Rožmitál pod
Třemšínem)**

Osnova bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Vymezení základních pojmů zkoumané problematiky
4. Kultura jako součást nehmotného potenciálu lokality
5. Problematika a utváření lokální a regionální identity
6. Popis zkoumané lokality - Rožmitál pod Třemšínem
7. Významné osobnosti pocházející ze zkoumané lokality
8. Povědomí o významných osobnostech Rožmitálu pod Třemšínem a jejich významu mezi jeho obyvateli
9. Závěr
10. Seznam použitých zdrojů
11. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 30 - 40 stran

Doporučené zdroje:

Hásek, J.: Svatováclavský diadém pro Johana z Rožmitálu. Český slunovrat, sv. 2 - Královna Johana. Rožmitál pod třemšínem: Vydavatelství a nakladatelství Rožmitál pod Třemšínem, 2004.

Hásek, J.: Rybovo jásavé vánoční srdce ozařuje svět. Český slunovrat, sv. 3 - Jakub Jan Ryba. Rožmitál pod třemšínem: Vydavatelství a nakladatelství Rožmitál pod Třemšínem, 2004.

Hendl, J.: Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace. Praha: Portál, s.r.o., 2005.

Heřmanová, E., Patočka, J.: Lokální a regionální kultura v České republice. Praha: ASPI, a.s., 2008.

Hudečková, H., Lošťák, M., Ševčíková, A.: Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova. Praha: Reprografické studio PEF ČZU, 2008.

Jandourek, J.: Sociologický slovník. 1. vyd. Praha: Portál, 2001.

Kronika obce Rožmitál pod Třemšínem.

Slavík, F., A.: Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí. Rožmitál pod Třemšínem: Město Rožmitál pod Třemšínem, 2005.

Šindelářová J.: Otázky regionální identity. In: Zemědělská ekonomika 48, 2002 (6), str. 263 – 268.

Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum, 1996.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Lucie Kocmánková**

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2011

Vedoucí katedry

Děkan

V Praze dne: 8. 3. 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Významné osobnosti jako zdroj utváření lokální identity" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2011

Poděkování

Ráda bych poděkovala Ing. Lucii Kocmánkové za konzultace, vstřícný přístup a hodnotné rady.

Velký dík patří mé rodině za podporu a pomoc po celou dobu mého studia.

Významné osobnosti jako zdroj utváření lokální identity

(Případová studie Rožmitál pod Třemšínem)

Souhrn:

V práci se věnuji problematice utváření lokální identity v souvislosti s historickými osobnostmi města Rožmitál pod Třemšínem. V teoretické části byla studována kultura jako nehmotný potenciál města a problematika utváření lokální identity. Přejít z části teoretické do praktické je tvořen popisem významných osobností a zkoumané lokality. V části praktické jsem na základě rozhovorů zjišťovala, jak souvisí povědomí o významných osobnostech s utvářením lokální identity. Získané informace byly analyzovány, následně zpracovány a interpretovány. Na základě uskutečněných rozhovorů jsem zjistila, že dotazovaní obyvatelé města Rožmitál pod Třemšínem, považují za nejvýznamnější osobnosti Jakuba Jana Rybu a Johanu z Rožmitálu a dobře znají i jejich osudy. Z výzkumu dále vyplynulo, že mladí lidé nejsou hrdí na své město.

Klíčová slova:

Identita, lokální identita, lokální společenství, kultura, lokální kultura, nehmotný potenciál, kulturní kapitál, lokální kultura, historie, významné osobnosti

Eminent personalities as a source of forming local identity

(A case study of Rožmitál pod Třemšínem)

Summary:

The thesis is dedicated to the formation of the local identity in the context of the historic figures of Rožmitál pod Třemšínem. The theoretical part has been studied culture as intangible potential of the city's potential and problems of the local identity formation. Moving from the theoretical to the practical part consists of descriptions of important people and sites investigated. The practical part of the interview is investigated how knowledge related to important figures in the formation of local identity. The obtained information was analyzed, then processed and interpreted. Based on interview, I found that respondents below the townspeople Rozmital Tremsinem, considered the most important personalities of Jakub Jan Ryba and Johana z Rožmitálu and know their lives. The research also showed that young people are not proud of their city.

Keywords:

Identity, local identity, local community, culture, local culture, immaterial potencial, cultural capital, local culture, history, eminent personalities

OBSAH:

1. ÚVOD	8
2. CÍL PRÁCE A METODIKA.....	9
3. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ ZKOUMANÉ PROBLEMATIKY	11
3.1. KULTURA	11
3.2. IDENTITA A LOKÁLNÍ IDENTITA	13
3.3. LOKÁLNÍ SPOLEČENSTVÍ	14
4. KULTURA JAKO SOUČÁST NEHMOTNÉHO POTENCIÁLU LOKALITY .	15
4.1. LOKÁLNÍ KULTURA A JEJÍ VÝVOJ.....	16
5. PROBLEMATIKA A UTVÁŘENÍ LOKÁLNÍ A REGIONÁLNÍ IDENTITY... 	19
6. POPIS ZKOUMANÉ LOKALITY – ROŽMITÁL POD TŘEMŠÍNEM.....	22
6.1. MĚSTO ROŽMITÁL.....	22
6.2. ZÁMEK	23
6.3. TŘEMŠÍN	24
7. VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI POCHÁZEJÍCÍ ZE ZKOUMANÉ LOKALITY ...	25
7.1. JAKUB JAN RYBA	25
7.2. JOHANA Z ROŽMITÁLU	27
8. POVĚDOMÍ O VÝZNAMNÝCH OSOBNOSTECH ROŽMITÁLU POD TŘEMŠÍNEM A JEJICH VÝZNAM MEZI JEHO OBYVATELI.....	29
8.1. VÝZKUMNÉ OTÁZKY	29
8.2. ZKOUMANÁ LOKALITA	30
8.3. RESPONDENTI.....	30
8.4. ANALÝZA ROZHOVORŮ	31
8.5. INTERPRETACE ANALYZOVANÝCH ROZHOVORŮ	38
9. ZÁVĚR	40
10. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	41
11. USKUTEČNĚNÉ ROZHOVORY	44

SEZNAM TABULEK:

TABULKA Č. 1. : SOUHRN ODPOVĚDÍ STUDENTŮ A MLADÝCH OBYVATEL DO 25 LET	32
TABULKA Č. 2. : SOUHRN ODPOVĚDÍ RESPONDENTŮ - 50 LET A VÍCE.....	33

1. Úvod

Každá lidská bytost má obvykle potřebu příslušet k určité lokalitě, mít své místo ve společnosti, je to zcela přirozená lidská vlastnost. Lokální identita je ztotožnění se, vyjadřuje sounáležitost s místem, bydlištěm či územím. Pro její budování je kladen důraz především na vztah k historii a dějům regionu, ztotožnění se s jeho hrdiny či známými osobnostmi a historickými organizacemi. Z tohoto důvodu jsem si ke zkoumání lokální identity vybrala dvě historické osobnosti, Johanku z Rožmitálu a Jakuba Jana Rybu. Oba dva byli nedílnou součástí města Rožmitál pod Třemšínem, kde doposud žije část mé rodiny a jejich odkaz je patrný dodnes. Každý člověk může přispět svým jednáním k dalšímu rozvoji místa, ke kterému má vztah. Souhlasím s tímto tvrzením, a proto jsem tuto problematiku zvolila jako téma své bakalářské práce.

Lokální identita je ta složka identity jedince, kterou si může zvolit, nabývá pro něj různé důležitosti a vede ho k určitému jednání (Szaba, Nosál, 2003). Lokální identitu není možné vnutit, ale můžeme se snažit vytvářet podmínky pro její formování a utváření. Lokální identita tak může být jedním z významných neekonomických faktorů regionálního rozvoje.

Historické osobnosti mají úzkou spojitost s tím, jak se v daném místě rozvíjí nejen kultura, ale i místo samotné. Kultura pomáhá formulovat myšlenky a názory. Dává prostor pro vlastní vyjádření postojů, ale zároveň sjednocuje společnost. Historické dědictví je důležité pro obnovu lokální identity. Mělo by tedy být v zájmu každého zachovat památky (jako hmotný potenciál místa), ale i sounáležitost a vztah k městu (jako nehmotný potenciál místa).

Budování hodnot, zázemí, životních postojů a rozvíjení sebe sama se týká každé lidské bytosti již od jejího narození. Prostředí, ve kterém vyrůstáme, je odrazovým můstkem pro náš budoucí život a naše budoucí činy. V tomto důležitém období našeho života, během dětství a dospívání, získáváme mnoho dobrých i špatných zkušeností a znalostí, které mohou přispět k formování postojů a vidění světa.

2. Cíl práce a metodika

Cílem mé bakalářské práce je zjistit, jakým způsobem přispívají významné osobnosti k budování lokální identity ve městě Rožmitál pod Třemšínem. Zjistit, jak znají obyvatelé Rožmitálu pod Třemšínem historii svého města a jaké mají povědomí o působení známých osobností. Zda jsou hrdí na své město v souvislosti se znalostí o svých rodácích. A na základě těchto zjištění pak usuzovat do jaké míry souvisí tyto znalosti s utvářením lokální identity obyvatel města Rožmitálu pod Třemšínem.

Pro tuto práci jsem si vymezila dva dílčí cíle. V teoretické části se soustředím na studium odborných pramenů a literatury, zaměřených na téma lokální identity a historických osobností. V empirické části se pak zaměřím na zmiňované sounáležitosti občanů k městu a jejich lokální identitu.

Celá práce je případová studie¹, zaměřená na město Rožmitál pod Třemšínem. Je tedy důležité vysvětlit pojem případová studie, jak výzkumník s případovou studií pracuje a jaké jsou cíle této studie, což znamená jasně vysvětlit charakteristiky tohoto kvalitativního výzkumu.

Výzkum, který je prováděn za pomoci případové studie se skládá z podrobných popisů a rozborů velmi malého počtu případů. Základní výzkumnou otázkou případové studie je, jaké jsou charakteristiky konkrétního případu nebo skupiny, mezi kterými se případy srovnávají. Na rozdíl od statistických šetření, která srovnávají malé či omezené množství dat od mnoha jedinců, se v případové studii shromažďuje velké množství dat od jednoho nebo několika málo jedinců. Tato studie je velice podobná mikroskopu, badatel se snaží

---

¹ Případová studie by měla co nejpružnější, co se sběru dat a jejich množství týká. Data, která tvoří základ případové studie, mohou být získána rozhovorem, záznamem pozorování nebo dokumenty. Není obvyklé používat všechny tři typy sběru dat dohromady, ale tato situace může nastat. Jako příklad se uvádí případová studie dítěte. Výzkumník provádí rozhovory s dítětem, jeho rodiči a jeho učitelem, zároveň dítě pozoruje po určitou dobu a nakonec použije dokumenty jako například lékařské zprávy nebo deník a zápisky učitele. Analýza dat je náročná operace, vzhledem k množství informací. Jednotlivá data se kategorizují, třídí a interpretují. Samozřejmě jako v každém výzkumu má velkou váhu schopnost a snaha výzkumníka na to, jak bude výsledek výzkumu přínosný. Výborně připravená případová studie by měla přinést pro čtenáře něco neobvyklého a neobjeveného, měla by být bohatá na množství dat a zároveň poukázat na možná řešení, případová studie je čtivá, nápaditá, přehledná a zároveň odborně zpracovaná. Hodnoceními kritérii této metody výzkumu jsou tedy významnost, úplnost, alternativní pohledy, dostatek dat a čtivost zprávy. Případovou studii výzkumník aplikuje ze tří základních důvodů. Prvním důvodem je, že za pomoci případové studie se lze mnoho naučit o situaci, kterou doposud téměř vůbec neznáme. Dále to, že pouze tento způsob výzkumu nám pomůže pochopit důležité aspekty problematické oblasti výzkumu. Třetím důvodem je vhodnost případové studie jako doplňku jiných výzkumných metod. Lze ji provést například před statistickým šetřením, s cílem lepšího vypracování kvantitativního výzkumu (Hendl, 2005, str. 103 – 143).

Standardní postup, který je praktikován při případové studii, obsahuje tyto základní kroky, které jsou vzájemně propojeny: určení výzkumné otázky, výběr případu a určení metod sběru a jeho dat, příprava sběru dat, sběr dat, analýza a interpretace dat a nakonec příprava zprávy (Hendl, 2005, str. 103 – 143).

pospojovat a zachytit složitost případu a popsat jeho vazby v jejich celistvosti, jeho snahou je tedy dobře zaostřit a podrobně zachytit konkrétní případ. Na konci celé studie se všechna data vřazují do širších souvislostí a je možné provádět výzkum validity daných výsledků a závěrů (Hendl, 2005, str. 103 – 143).

První dílčí cíl, jak již bylo řečeno, náleží k části teoretické. Pro vypracování teoretické části budu studovat odbornou teoretickou literaturu. Nejprve vysvětlím jednotlivé pojmy, týkající se tématu. Podrobněji se zaměřím na kulturu, lokální identitu a oblast, kde se Rožmitál pod Třemšínem nachází. Pro zkoumání lokální identity jsem si vybrala dvě, v úvodu zmiňované historické osobnosti. Právě ony mohou být zdrojem jejího utváření tím, čím se proslavili a jaké byly jejich osudy.

V teoretické části budu pracovat zejména s odbornou literaturou, týkající se zkoumané problematiky. Na osobnosti Johanky z Rožmitálu a Jakuba Jana Ryby se zaměřují dvě publikace Českého slunovratu. První s názvem Svatováclavský diadém pro Johanu z Rožmitálu (Hásek, 2004) a druhá pak nese název, Rybovo jásavé vánoční srdce ozařuje svět (Hásek, 2004). Tyto publikace obsahují jejich jednotlivé životní mezníky, od jejich narození až po úmrtí, ale popisují především nejdůležitější osudové okamžiky jejich života. Obě osobnosti silně ovlivnili minulost i současnost tohoto města, a proto také zmíním knihu o historii a vývoji města, o místním školství, řemeslech a zemědělství.

Hlavním cílem empirické části práce bude zjistit, do jaké míry jsou občané spjati s městem. Budu se tedy ptát: Jaký je význam zmíněných historických osobností – Jakuba Jana Ryby a Johanky z Rožmitálu pro vytváření lokální identity a povědomí o nich. Zda jsou místní obyvatelé znalí historie či hrdí na své rodáky. Populace, kterou jsem zvolila pro získání potřebných dat, zahrnuje na jedné straně mladé lidi a studenty ve věku od osmnácti do pětadvaceti let a na straně druhé obyvatele starší než padesát let. Tímto způsobem chceme zjistit, jak přistupuje k místní kultuře mladší a starší generace. Lze předpokládat, že současná generace již není tak ovlivněna místní kulturou a zvyky oproti starší generaci, vychovávanou v tradicích a zvycích daných určitému teritoriu (např. dialekty/nářečí, pověsti, sváteční zvyklosti atd.). Dnešní generace je naopak více ovlivněna také cizími kulturami, díky velmi silnému vlivu všech médií (především dynamicky se rozvíjejícímu internetu), a proto již není tak silně ovlivněna místní kulturou.

Hlavní kvalitativní technikou tohoto výzkumu je rozhovor, konkrétně rozhovor polostandardizovaný, který spočívá v sérii několika jasně zformulovaných základních a doplňujících otázek. Měla by být dodržen postup, při němž jsou otázky kladeny stále stejným způsobem a v tomtéž pořadí. Na základě odpovědí na základní otázky klade tazatel ještě další doplňující otázky, při nichž nechá respondenta odpověď dále rozvíjet, případně se tazatel může ptát na další detaily. Tyto doplňující otázky může mít tazatel předem připravené (Majerová, Majer, 1999, str. 69).

3. Vymezení základních pojmů zkoumané problematiky

Kultura, identita, lokální identita a lokální společenství jsou základními pojmy, které se prolínají celou touto prací. Pojmy spolu bezprostředně souvisí a jeden bez druhého by nemohly vzniknout ani se dále vyvíjet. Jen těžko by mohla existovat určitá lokální identita bez dané kultury a ta by nemohla vzniknout bez existence jakékoli lidské společnosti, která je svázána s určitou lokalitou. Je velmi důležité význam těchto pojmů jasně vysvětlit a patřičně definovat, kde jsou jejich hranice. Pokud bychom nevhodně vymezili rámec pojmů, mohlo by dojít k mylným závěrům a špatnému zpracování získaných materiálů.

3.1. Kultura

Vznik kultury je vysvětlován dvěma odlišnými teoriemi. První, monogenetická, předpokládá, že kultura se zrodila na jednom místě, ze kterého se pomocí válek a migrací šířila dál do celého světa. Podle způsobu šíření nese název difuzní a zastánci teorie (G. E. Smith, W. J. Perry, R. B. Dixon) považují za kolébkou veškeré kultury starověký Egypt. Druhá teorie, polygenetická, vychází z předpokladu, že lidé na celém světě jsou si navzájem podobní a kultura tedy mohla vznikat na mnoha místech současně. Zastáncem této teorie byl E. B. Tylor (Geist, 1992, str. 202).

Podle základního členění rozlišujeme kulturu duchovní (zvyky, symboly, instituce, věda, filosofie či náboženství) a kulturu materiální (hmotné výsledky lidské činnosti a technologie, tedy způsob jejich provádění). Další členění již záleží na tom, kdo je jeho autorem. Z jednoho pohledu bude brát kulturu sociolog, z dalšího například antropolog. Kultura však bude mít vždy tři společné rysy – symbolickou komunikaci,

institucionalizované chování a jednání a organizované chování a jednání (Hudečková, Zagata, 2008, str. 20 - 21).

I přes to, že kultura je výtvozem člověka, nemusí být determinována pouze biologicky, ale také sociálními procesy a sociálními vztahy, které vznikají mezi lidmi. Je výsledkem činnosti určitého sociálního útvaru, představuje souhrn materiálních i nemateriálních, minulých i současných výsledků lidské činnosti. Kultura je tedy mnohodoménovým sociálním útvarem, který by nemohl existovat bez lidské společnosti (Geist, 1992, str. 201 – 202).

Hlavní předností a zároveň také slabinou lidské kultury je její nedefinitivnost. V případě, že bereme kulturu pouze jako prostředek k tomu, abychom přežili, mohlo by dojít k tomu, že by se v určité fázi mohl zastavit její vývin. Rozvoj kulturních potřeb je však neustále v pohybu a hranice toho, co považujeme za uspokojivé, stále rostou. Kultura posiluje lidskou představivost a nutí člověka realizovat věci, které si dokáže představit. A z toho důvodu se neomezenost kulturních lidských potřeb střetává s nedostatkem zdrojů, které nutně potřebujeme k jejich realizaci (Keller, 2009, str. 180 – 181).

Člověk již od nepaměti žije ve společenství s druhými lidmi. Komunikace a společné aktivity jsou základem lidské společnosti a kultury. Lidé si mezi sebou předávají negenetické informace prostřednictvím symbolů, které slouží k dorozumívání a pochopení lidského světa. Můžeme říci, že kultura je soustavou jazykových symbolů a člověk je jejich tvůrcem, jelikož je schopen uspořádat své vlastní pocity a znalosti. Komunikace a sociální činnost nezanikají s příchodem fyzické smrti člověka, ale jsou dalším generacím předávány jako kulturní dědictví. Kulturu tedy v nejobecnějším slova smyslu lze definovat jako vzájemně spojený soubor způsobů cítění, myšlení a konání, které jsou víceméně formalizovány, jsou lidmi osvojovány procesem socializace, jehož výsledkem je sdílení kultury sloužící jak objektivně, tak symbolicky ke spojení jednotlivců a skupin v určité společenství. Vede k osvojení světa a zakotvení člověka ve světě společnosti. Je předpokladem trvání společností jako systému vzájemných vztahů spojujících členy této kulturní skupiny do jednoho celku (Hudečková, Lošťák, 2002, str. 20).

I přes to, že dělíme kulturu na hmotnou a nehmotnou, v pragmatické rovině se můžeme velice často setkat s tím, že je od sebe nelze takto striktně oddělit. Většina kulturních jevů a zvyklostí bývá úzce propojena s konkrétními artefakty, příkladem mohou být Velikonoce a řehtačky či Vánoce a adventní věnce. Ryze nemateriální, neviditelných složek je velice

málo, jedná se především o ústně předávané pohádky, pověsti, jména, krajová nářečí, pověry nebo říkanky. Naopak čistě materiální složka neexistuje vůbec. Jestliže odpojíme určitý artefakt od kulturních souvislostí, zůstane nám pouze předmět naprosto nejasného významu. I natolik hmotný projev, jako je lidová architektura, by neexistoval bez tradičních zvyklostí a bez duchovních vlivů doby a místa (Heřmanová, Patočka, 2008, str. 66).

3.2. Identita a lokální identita

Identitu je možné obecně vyjádřit jako totožnost. Sama o sobě však identita neexistuje. Musí být vždy vytvářena a reprodukována lidskými bytostmi (Szalo, Nosál, 2003, str. 9). Identita je způsob bytí, který je pro každou lidskou bytost jedinečné. Identita je seberozvrhování, je svobodou i nutností se rozhodovat a volit. Je tedy lidským úkolem a starostí každého z nás (Kubátová, 2008, str. 40). Lze ji vyjádřit jako souhrn vlastností a činností, které člověk sám v sobě samotném nalézá. Vyjadřuje negativní a pozitivní pocity, které každý člověk získává ze zkušeností v průběhu celého svého života.

Termín identita je velice často spojován s utvářením lidské osobnosti. E. H. Erikson se zmiňuje o psychoanalytickém pojetí životního cyklu člověka. Uvádí osm od sebe odlišných vývojových fází jedince, během kterých dochází ke krizi identity a k problémům s utvářením vlastního já. Dospívání a krize identity středních let jsou považovány za nejobtížnější období pro psychiku člověka. Během dospívání se mladí lidé musí vyrovnat s přechodem do období, kdy se stávají dospělými jedinci. Dospělý člověk ve středních letech se setkává s jasně předepsaným scénářem stereotypního života, mnohdy zapomíná jaký je smysl jeho života, neuvědomuje si, že není pouze rodičem či manželem a ztrácí víru v sebe samého (Geist, 1992, str. 119). Sociální psychologie a sociologie tedy mohou toto chápat jako problém společenské konformity člověka (např. při plnění společenských rolí), případně reflexe jedince v různých životních etapách o jeho místě mezi „jinými“ v souvislosti s jeho hodnotami (Winkler, Petrušek, 1997, str. 414 – 415).

Identitu lze spojovat se sebedefinicí. Možnosti sociologického definování identity jsou však mnohem bohatší a vrstevnatější a vztahují se k sobě jedince a jeho okolí na různých úrovních. Těsná vazba mezi identitou a tradicí je v tomto případě nepochybná. Předávají se tak vzorce chování dalším generacím (Jandourek, 2001, str. 259 – 260).

Lokální neboli regionální identitu lze chápat jako ekonomicky, kulturně, administrativně, historicky nebo politicky vymezenou identitu, jejíž nejdůležitější vlastností je vazba mezi územím a člověkem (Berger, Luckmann, 2001, str. 170 – 177). Lokální identitou tudíž označujeme příslušnost členů určité sociální skupiny k místu, které má pro jednotlivce této skupiny hlubší význam. K posílení identity lze přispět posílením komunálních a regionálních aktivit, pěstováním tradic nebo vytvářením jedinečnosti města nebo kraje. Teoretikové pozdně moderní společnosti a společnosti současné rozlišují dvě odlišné společnosti. Tradiční společnost, ve které je tradice, identita a orientace lidí jasně dána a nikdo o ní nepochybuje. Vůči tradiční společnosti je možné vymezit společnost současnou, jejíž členové mají možnost výběru identity a tradic a zároveň k jejich odmítnutí. Člověk si může vytvořit vztah nejen k místu svého bydliště, ale také k regionu, kde se toto místo nachází, proto pak hovoříme o vícevrstvých identitách. V některých případech se mohou identity doplňovat, v jiných být naopak v konfliktu (Šindelářová, 2002, str. 266). V krajních případech může vést lokální identita k sociálním jevům, jako je nacionalismus či šovinismus (Geist, 1992, str. 121).

3.3. Lokální společenství

Lokální společenství má úzkou spojitost s termíny lokalismus a lokální, mají společnou etymologii a jsou odvozeny od latinských termínů locus a localis, které označují konkrétní místo či polohu v určitém vymezeném prostoru. Lokální společenství bylo vždy základním stavebním prvkem sociální struktury a obec se stala jeho projevem. Toto společenství má omezený počet aktérů, mezi kterými probíhají osobní interakce. Účastníky tohoto společenství spojují určité cíle a prostředky, které vznikají přirozeným vývojem života. Tímto způsobem se uvolňuje určitý potenciál a lidé podle toho jednají (Szczepanski, Śliz, 2011, str. 2).

Ideální společenství má cca 5000 členů a na tento počet upozornil již Platon, kterého fascinovala magie čísel. Tento počet umožňuje vytvářet vztahy a udržovat mezi sebou osobní kontakty. Čím větší bude tento počet, tím bude větší anonymita a menší sociální kontrola. Každé společenství také vyžaduje institucionální rámec, který vytváří například školy, nemocnice, kostel, pracoviště, středisko služeb nebo hřbitov. Historii těchto společenství vytvářejí důležité události a také místní hrdinové, kteří se stali členy záměrně i náhodně (Szczepanski, Śliz, 2011, str. 1).

4. Kultura jako součást nehmotného potenciálu lokality

V předešlé kapitole jsem definovala a vymezila jasný rámec pojmů, se kterými budu nadále pracovat. Nyní se budu věnovat již výše uvedenému pojmu „kultura“ a její souvislosti s nehmotným potenciálem lokality. Pojem „kultura“ bylo třeba zúžit, aby bylo možné konkretizovat do souvislostí jednotlivých sledovaných problémů.

Kulturu lze v kontextu tohoto textu definovat jako složitý společenský jev, který se neustále přeměňuje, je specifickým dílem člověka a který slouží k mnohostranné kultivaci jedinců a skupin z nich stvořených. Kultura, ať již jako sféra našeho vědomí a vzdělanosti či jako soubor hodnot, norem, vzorců chování i jako živé umění nehmotné a nehmotné kulturní dědictví šíří se v čase i prostoru, udržuje soudržnost společenství a reguluje vztahy zde vzniklé (Heřmanová, Patočka, 2008, str. 47).

Při zkoumání lokální identity je stěžejním bodem kapitál kulturní, který bezprostředně napomáhá jejímu vytváření. Každá sociální skupina se odlišuje od jiných skupin tím, že si utváří a udržuje na určitém místě kulturu, která je pro ni charakteristická. Vytvořením kultury si člověk vytváří i pouto k místu, kde daná kultura má své kořeny (Šafr, 2010).

Nehmotný kulturní potenciál je součástí kulturního dědictví. Kulturní dědictví je pak definováno jako „*vše, co lidé chtějí zachovat, včetně hmotné kultury a přírody*“. Podmínkou pro definici určitého fenoménu kulturního dědictví je proces identifikace jedince a společnosti s tímto fenoménem. Nedílnou součástí kulturního dědictví je zároveň podíl jedince a společnosti na vytváření fenoménu a jeho zachování a předávání dalším generacím (Howard, 1997, str. 1-6).

Kulturní dědictví je souhrn hmotných i nehmotných hodnot, děl a kulturních vztahů, které vznikly v minulosti, ale svým vznikem a významem přispívají k budování soudobých společenských hodnot. Jedná se o soubor kulturních prvků, hodnot, norem a idejí, které jsou jako trvalé kolektivní vlastnictví a sdílený prvek materiální a duchovní činnosti předávány dalším generacím jako specifický typ dědictví. Předáváním z generace na generaci je uchována kulturní kontinuita lidské společnosti. Tento proces má kumulativní charakter, který v živočišné říši nemá obdoby a je způsoben negenetickým charakterem, který lidská kultura má. Zejména pak lidskou schopností předávat znalosti a vědomosti prostřednictvím znakových systémů. Na rozdíl od aktuální kultury, která představuje soubor všech živých výtvorů, vzorů a idejí, kulturní dědictví je součástí sociokulturního

systemu, jež v životě dané společnosti zakořenila a z toho důvodu je dále předávána potomkům (Soukup, 1993, str. 92-93).

Kulturu vytváří jedinci a souhrn schopností, které daný jedinec má jsou jeho kulturním kapitálem. Kulturní kapitál představuje určitou sumu znalostí a dovedností, která do značné míry vyplývá z kulturní kvality daného prostředí, v němž jednotlivec vyrůstá. Konkrétně se jedná o souhrn dovedností a vědomostí, ale i rodinný původ, status rodiny, verbální obratnost, sociální inteligenci, všeobecný kulturní rozhled a všeobecný kulturní rozhled. Pojem kulturní kapitál, který zavedl P. Bourdieu, má tři základní složky. Složku *inkorporovanou*, kterou lze vyjádřit jako dovednosti a schopnosti člověka, které si osvojuje během socializace, složku *objektivní*, tedy nástroje vědeckého zkoumání, knihy nebo umělecké předměty a složku *institucionalizovanou*, tzn. zejména doklady o dosažení vzdělání (Heřmanová, Patočka, 2008, str. 51-52).

4.1. Lokální kultura a její vývoj

Lokální kultura je charakterizována zejména svou územní dimenzí, tj. spjatostí či vázaností k danému místu. Velmi zjednodušeně ji lze definovat jako „*stav kultury a jejích složek v prostorově omezeném rámci a čase*“. Stejně tak jako kultura v obecném slova smyslu má i lokální kultura jistou historickou kontinuitu, podmíněnost a určitou míru autonomie. Lokální kulturu malých územních společenství tvoří prvky kultury materiální, ale také prvky kultury materiální, v určité míře i folklor, zvyklosti nebo různá kombinace prvků lidové i populární (masové) kultury (Heřmanová, Patočka, 2008, str. 63).

Nehmotné prvky lokální kultury jsou v podstatě neviditelné a těžko zmapovatelné prvky kultury a jsou představovány převažujícím způsobem života, náboženským a spolkovým životem, tradičními zvyky, oslavami a ostatními nemateriálními složkami lokální kultury (Heřmanová, Patočka, 2008, str. 81).

Lokální kultura je do značné míry závislá na sociálním mikroklimatu každé obce (tzn. na celkové úrovni vzdělanosti, potřebách a hodnotových orientacích, na převažujících vzorcích chování, tradicích a historických kontextech), tedy na kvalitě daného sociálního prostředí. Tyto uvedené faktory lokálního rozvoje se odrážejí v celkové kvalitě života obyvatel, odrážejí se i v působení jednotlivých sociálních aktérů v oblasti podpory a tvorby lokální kultury. Kvalitu sociálního prostředí určité obce také utváří její hmotné kulturní

dědictví v podobě nemovitých památek, ať již lokálního, regionálního nebo národního významu (Heřmanová, Patočka, 2008, str. 82).

Podoba lokální kultury úzce souvisí s otázkami, zda a proč lokální kulturu podporovat, v případě silného nátlaku technické a civilizační globalizace. Pro existenci lokální kultury je velice důležitý duchovní základ, který je ovlivněn tradicemi. Na druhé straně lze říci, že žádné jevy na lokální úrovni nemohou existovat samy o sobě, ale jsou neustále ovlivňovány společenskou, politickou i ekonomickou situací územně nadřazeného celku. Prvním předpokladem kulturního života jsou „historické události“ a hmotné podmínky. Druhým významnějším předpokladem je lidský prvek. Aktivita místních obyvatel může hmotné podmínky vyrovnat či dokonce překrýt, výhodné podmínky však také využít a znásobit. Obecným předpokladem kulturního života je lidská potřeba kultury a schopnost ji aktivně vytvářet a pasivně vstřebávat. Obojí však souvisí s celkovým klimatem v dané společnosti a ten je z lokální úrovně ovlivnitelný pouze z části (Zemánek, 2003, str. 137).

Nejdůležitější podmínkou rozvoje lokální kultury je lidský faktor, aktivita místních obyvatel a schopnost člověka setkávat se, komunikovat a na čas se odpoutat od materiálních stránek života (Heřmanová, Patočka, 2008, str. 84).

V souvislosti se současnou globalizací², s šířením masové kultury, populární kultury a se změnami lidských hodnot lze do budoucna předpokládat, že právě tyto jevy zasáhnou do lokálního společenského života a ovlivní potřebu „živé“ lokální kultury, a to především na venkově. Lze také předpokládat, že poptávka po kulturním vyžití bude směřována do míst s vyšší kulturní vybaveností (např. do měst). Takový trend by mohl vést ke konečnému kulturnímu umrtvení lokálního života, a to především v místech, kde již dnes spolkový a kulturní život silně skomírá. Na lokální úrovni bude mít vývoj kulturního života pravděpodobně nejrůznější průběh. Na jedné straně budou existovat obce, v nichž bude lokální kultura i nadále upadat, na straně druhé lze očekávat i zcela opačné vývojové trendy, tj. trendy směřující k obnově a vytvoření nových tradic a trendy, které povedou k oživení lokální kultury a posílení sociokulturní a lokální identity (Heřmanová, Patočka, 2008, str. 84).

---

² Globalizace je většinou dnešních autorů prezentována jako rozšiřování a západní euro-americké civilizace na základě tržních zákonů, kdy společně s výrobky jsou na trzích přebírány i systémy hodnot, které jsou typické pro západní svět. Tyto systémy jsou pak přenášeny do oblastí bez ohledů na přírodní, historické a politické souvislosti (Heřmanová, Patočka, 2008, str. 86).

Z terénních i teoretických poznatků vyplývá vysoká schopnost venkovského prostředí lépe si uchovat většinu prvků lokální kultury, než jak je tomu v městském prostředí. Kulturní aktivity se zde více prolínají se společenským životem a ekonomickým fungováním obce (Heřmanová, Patočka, 2008, str. 84).

Historický vývoj a historické souvislosti jsou faktory, které předurčují povahu lokální kultury. Příkladem může být větší kulturní stabilita Moravy oproti Čechám, jelikož Morava stála vždy stranou destabilizačním proudům (např. husitské války či náboženské pronásledování). Územní zakořeněnost a vztah k místu zaujímá důležitou pozici v kulturním a společensko-ekonomickém potenciálu našich obcí (Heřmanová, Patočka, 2008, str. 85).

Možnosti venkovské lokální kultury jsou úzce svázány se stavem venkovského osídlení jako celku. K posílení lokální kultury a zvýšení konkurenceschopnosti by tedy mohly směřovat i následující kroky: populační a administrativní stabilizace, udržení a rozšíření obslužné vybavenosti a dopravní obslužnosti, napojení na informační sítě a jejich užívání, uchování historického dědictví a v neposlední řadě také posílení společensko-kulturního života (Zemánek, 2003, str. 146-147).

Na tomto místě je však vhodné zdůraznit skutečnost, že kulturní štafetu vždy přenášejí a šíří lidé. Oni jsou hlavní nositelé rozvojového potenciálu každé obce a jedinými ochránci kulturního dědictví. Zachování kulturní krajiny, jakožto hmotné součásti lokální kultury, je možné také jen za přítomnosti lidí a v souladu s jejich kulturními vzorci. Pokud by tedy do budoucna převládal kulturní vzorec „maximalizace osobního zisku“ nad ostatními kulturními vzorci a pokud by lidé chápali krajinu jako výrobní prostor, který se musí překonávat a nikoliv jako součást kulturního dědictví a součást každé lidské bytosti, mohla by velice brzo ztratit důvod pro další existenci (Heřmanová, Patočka, 2008, str. 8).

5. Problematika a utváření lokální a regionální identity

Člověk vytváří vlastní identitu především svým jednáním. Nikdo nemůže vytvářet identitu bez svobodné spolupráce s druhými lidmi. Pokud by tedy neexistovala další společenství, nebylo by možné budovat si svou vlastní identitu. Tím, že lidé ve společnosti vytváří prostory pro jednání a činy, vznikají dějiny. Jestliže postupně mizí prostor pro jednání, nastává u člověka pocit ztráty identity a její křečovitě hledání, které se může projevit připojením k širším masám (Kubátová, 2008, str. 39).

Lokální identita je v základě tvořena těmito deseti hodnotami:

1. Individuální identifikace s lokálním společenstvím, lokální kulturou, regionem a jeho obyvateli.
2. Rozdělení na *my* a *oni*, které existuje v kolektivním vědomí.
3. Formy politické aktivity, dominantní politické strany a volební preference, historické a nové politické organizace.
4. Vazba na místo a prostor.
5. Uvědomování si vlastního kulturního dědictví, chápání a vnímání významů a symbolů materiální kultury.
6. Sebeuvědomění parametrů životního prostředí.
7. Příslušnost k náboženským společenstvím a kostelům.
8. Vztah k dějinám regionu, jeho hrdinům a historickým organizacím.
9. Společné hospodaření v rámci regionu, ekonomická dimenze spolupráce a konkurence mezi jednotlivými regiony a to jak na úrovni státu, kontinentu či světa.
10. Existence stavebních forem a systému územního plánování (typické především pro tradiční architekturu dané oblasti). (Szczepanski, Śliz, 2011, str. 5).

Pokud mluvíme o pojmu regionální (lokální) identita, mluvíme o regionu a identitě jako o určitých konstruktech, které mohou být definovány v různých sférách. Nevhodně zvolený rámec může vytvořit velkou řadu problémů s hledáním i samotnou existencí identity. Tento případ by například nastal, pokud bychom vymezili administrativně stanovený region a byl by mimo ekonomické, kulturní a historické tradice. Záleží tedy na

tom, zda je region vymezen politickým nebo sociologickým směrem (Šindlářová, 2002, str. 266).

Regionální a lokální identita jsou případy skupinové a kulturní identity. Sami o sobě jsou založeny na regionální tradici, která se váže na jasně definované a určené místo a k jeho specifickým sociálním, kulturním a hospodářským vlastnostem, jež ho odlišují od jiných území. V tomto pojetí bývá často lokální identita spojována s etnickou identitou. Z toho lze snadno usuzovat, že skupinová identita vzniká na základě identit individuálních, i přes to, že ji na ně nelze redukovat. Kulturní identita je specifickou formou skupinové identity, jejíž základ tvoří kulturní jádro a lokální identita je druhem identity skupinové, jež se utváří na základě vztahu k určitému území. Velmi důležitá je identifikace s regionem a skupinové vědomí rozdělení na „*my*“ a „*oni*“. Neméně důležitá je stabilita politických preferencí, které jsou pro obyvatele regionu typické a jsou vyjadřovány během voleb různé úrovně. Dalším důležitým prvkem lokální identity je vztah k území a konkrétněji k místu a prostoru či akceptování specifického a typického oblečení, mravů a zvyků a také jazyka, nářečí a dialektu. Determinantou lokální identity je znalost hodnot okolního přírodního prostředí. K identifikaci s regionem patří také náboženství a vyznání. Společné hospodaření, spolupráce a ekonomické zápolení, stejně jako stavební vzory a architektonická řešení, která v regionu převažují, jsou také velmi důležité faktory pro trvání lokální (Szczepanski, Śliz, 2011, str. 4).

Lokální identitu lze také zkoumat z pohledu mezigeneračního přesunu hodnot obce a regionu v rámci rodin a to buď v rovině ideální (přání) nebo rovině reálné (skutečná mobilita). Dochází tak ke srovnání nejstarší populace obce, která je s ní plně ztotožněná, se střední populací, která neustále uvažuje o změnách a s generací nejmladší, jež obec svého dětství pokládá pouze za přechodný prostor a orientuje se jinam (Musil, 2001, str. 6). Srovnání tohoto rozčlenění souvisí se zkoumáním postojů k tradicím. Otázka vztahu mezi identitou a využitím tradic souvisí s tím, že dnešní kultura může být vyjádřena různými projevy (Šindlářová, 2002, str. 267).

Identifikace s regionem a jeho kulturou je možné sledovat jako rozdíl toho, co je typické pro trvalé občany a těmi, kteří do daného místa pouze dojíždějí a nemají v oblasti trvalé bydliště. Vzhledem k tomu, že část naší národní identity je tvořena chalupářstvím, je také důležité zvážit podíl tohoto fenoménu na utváření lokální identity. Stejně tak je možné brát v úvahu ekologická a estetická hlediska, vzhledem k upevnění lokální identity.

Významným faktorem pro identifikování regionu mohou být také ekonomické aktivity. O lokální identitě vypovídá také sympatie a antipatie k sousedům (obec, region), informovanost o sousedských místech, stereotypy v postojích k nim, ale také znalost typických znaků nářečí, lišících se od jazyka používaného v místě (Šindlářová, 2002, str. 267).

Úvahy o lokální identitě – regionální identitě jsou v dnešní době uváděny hlavně v těch případech, kdy se hovoří o problémech spojených s procesy jako například globalizace a metropolizace. V této souvislosti jsou kladeny základní otázky, zda regionální a lokální společenství může zaniknout nebo zda mohou nové společenské zřízení vzniknout (Szczepanski, Śliz, 2011, str. 1).

Rozvoj průmyslové civilizace mění lokální společenství a jejich identity především tím, že vynucuje radikální přeměny, které mění již zaběhnuté lokální struktury a ohrožuje jejich existenci. Ekonomické procesy jsou základním elementem, který nutí společnost k migracím. Díky stěhování vesnického obyvatelstva do měst se vytváří nové sociální struktury, zvané místní komunity. Na rozdíl od lokálního společenství se odlišují především špatnou organizovaností, slabšími vazbami a menší vnitřní integrací. Místní komunita má také uvolněný vztah ke svým blízkým a výrazně menší cit pro společné hospodaření (Szczepanski, Śliz, 2011, str. 2).

Proces globalizace a metropolizace jsou neoddiskutovatelné jevy, které se týkají jak světa současného, tak i budoucího. Není vhodné je nebrat v úvahu, naopak je zapotřebí se na ně velmi dobře připravit. Jsou to nevyhnutelné jevy, které nelze zastavit, ale pouze zpomalit. Je zcela jisté, že se tradiční formy budou postupně přeměňovat vlivem vnějších faktorů (Szczepanski, Śliz, 2011, str. 7). Tradiční vzory neustále ztrácejí svou sílu, také proto, že není jednoduché z nich vyčíst návod k jednání ve společnosti. Oslabená sociální kontrola přispívá k tomu, aby se člověk ztotožnil s větším počtem skupin a sociálních útvarů a tím se stává jeho identita mnohem pestřejší (Šindlářová, 2002, str. 263).

Každý člověk je svědkem globalizace lokálnosti a zároveň svědkem snahy o udržení lokálních struktur a ustálených hodnot. Postoje jednotlivců rozhodují o tom, zda regionální a lokální identita bude zachována nebo zda zanikne v procesu globalizace a asimilace (Szczepanski, Śliz, 2011, str. 2).

6. Popis zkoumané lokality – Rožmitál pod Třemšínem

Město Rožmitál pod Třemšínem se nachází v píseckém kraji, v širokém údolí, uprostřed brdských lesů. Zámek v Rožmitálu, historické centrum města a vrchol hory Třemšín jsou pro tuto oblast bezesporu charakteristická místa. Třemšínská oblast láká nejen milovníky přírody, ale také mnohé historické badatele. Z výčtu majitelů rožmitálského zámku lze velice dobře odvodit, kdo se pravděpodobně nejvíce zasloužil o rozkvět tohoto města a rozvoj místní kultury. S historickým centrem a vrcholem hory Třemšín jsou pak spojovány osudy slavných místních rodáků a protagonisté mnoha zdejších pověstí a pohádek. Za zmínku stojí také nově vybudované Podbrdské muzeum³, které vzdává čest všem svým rodákům a vyzdvihuje dávno zapomenutá řemesla jako například cvočkařství⁴.

6.1. Město Rožmitál

Původní osada byla založena pravděpodobně v 10. století, v místech podél potoka a velkého rybníka. Kostel, postavený na severozápadním konci osady, sloužil lidu jako úkryt a pevnost především v době válek, byl opatřen pevnou zdí a obehnan vodním příkopem. Podle nejstarších pamětí nesla osada jméno Staré město neboli Antiqua civitas. Vznik nového města Rožmitál je přesně datován rokem 1230. V první polovině XIII. století byl Oldřichem z Březnice (syn Budislava, rady krále Václava I.) postaven pevný hrad a pod ním nová osada, která dodnes tvoří historické centrum města. Město Rožmitál bylo pojmenováno podle německého jména Rosenthal a svůj přídomek "pod Třemšínem" získalo teprve v roce 1920, aby se odlišilo od dalších měst se stejným názvem (Slavík, 2005, str. 42). Pojmenování je třeba brát s určitými rezervami, vrchol hory Třemšín (827 m

---

³ Nové moderně zařízené Podbrdské muzeum vzniklo díky fondům Evropské unie a nalezneme ho přímo v historickém jádru města, v nově zrekonstruovaném továrním areálu, kde původně stával mlýn. Celý komplex byl po revoluci v restituci vrácen majitelům, kteří objekt obývali po první světové válce a ti jej pak v roce 2000 prodali městu Rožmitál pod Třemšínem, které v letech 2009 - 2010 nakonec celý areál adaptovalo na Podbrdské muzeum (Historie budov Podbrdského muzea, 2011).

Součástí muzea je expozice Pánů z Rožmitálu, expozice Jak se žilo na Podbrdsku a památník Jakuba Jana Ryby a České mše vánoční. Muzeum je plně informací o historii kraje, o rozvoji kultury, o událostech a osobnostech, které změnili a ovlivnili vývoj města (Historie budov Podbrdského muzea, 2011).

⁴ Původní cvočkařský věřtat byl v době svého vzniku v druhé polovině 19. století jednou z mnoha dílen, která se v chudém brdském kraji snažila uživit několik rodin z okolí tavením rudy a výrobou drobného železářského zboží. Rozvoj dílny do podoby malé továrny je spojen až se jménem Josefa Kulovaného a jeho sedmi synů a dcer, kteří ve 30. a 40. letech 20. století výrobu rozšířili, přestavěli dům a rozvinuli výrobní program. Výroba v původních prostorech i podnikání rodiny Kulovaných končí v roce 1948. Většina strojů i zaměstnanců se přesunula do nově vzniklého podniku Kovostar, rovněž umístěného ve Starém Rožmitále, kde se železem pracovalo až do začátku 90. let minulého století. (Historie cvočkařského věřtatu, 2011).

n. m) je totiž od města vzdálen necelých 9 km a není ani nejvyšším bodem Brd, tím je vrchol Tok (865 m n. m.). Třemšín se však na rozdíl od něj zapsal do historie regionu jako vrch opředený bájemi, které vypráví o třemšínském mužíčkovi, pokladu či dobití místního hradu (Portál města Rožmitál pod Třemšínem, 2010).

Ve znaku města je erb pánů z Rožmitálu, tedy černá hlava kance s vyplazeným jazykem a stříbrnými kančími zuby, která se nachází v modrém štítě. Na modrém štítě se nachází také stříbrná kruhová hradba z kvádrů s cimbuřím, v ní stojí stříbrná čtyřhranná věž, vytvořená rovněž z kvádrů, s cimbuřím a s červenou valbovou střechou se zlatými makovicemi. Za znak vděčí obyvatelé města Rožmitál Jetříškovi Buzovicovi. Podle pověsti tento silák přemohl a pouhýma rukama odnesl na zádech velikého kance na knížecí dvůr, zde pak kancovi hlavu usekl. Tato pověst je velice podobná té "O Bivoji" a nelze s určitostí říci, zda je pravdivá. Jetříšek byl ovšem bezesporu statečným bojovníkem a padl v roce 1110, když chtěl upevnit královskou moc (Portál města Rožmitál pod Třemšínem, 2010).

Nejvýznamnějšími držiteli hradu a obyvateli města, kteří mají zásluhu na jeho rozkvětu, byli Páni Lvové z Rožmitálu, rytíři Grispekové a pražští arcibiskupové.

Český rod, Páni Lvové z Rožmitálu, je nejvíce proslavený Johanou z Rožmitálu, jejím bratrem a známým cestovatelem Jaroslavem a jeho synem, Zdeňkem Lvem. Jaroslav Lev z Rožmitálu se narodil v roce 1425 a byl pánem na v Rožmitálu, na Blatné a na hradě Píseckém. V letech 1465 – 1467 vykonal spolu s průvodem, který čítal čtyřicet pánů a rytířů a padesát dva koní, dalekou cestu přes Německo, Nizozemí, Anglii, Francii, Španělsko, Portugalsko, Itálii a přes Štýrský Hradec, Vídeň a Moravu do Čech. Všude se proslavil rytířskými boji a šířil dobré jméno národa českého. Jeho slavnou cestu sepsal rytíř Šašek a německý rytíř Gabriel Tetzl. Od roku 1467 byl Jaroslav nejvyšším hofmistrem království českého a hejtmanem Prácheňského kraje. Po celou dobu svého života stál na straně katolické a účastnil se všech sněmů a sjezdů (Portál města Rožmitál pod Třemšínem, 2010).

6.2. Zámek

Zámek nechal postavit a opatřit silnými zdmi, branami, baštami a velkým rybníkem ve 13. století již zmiňovaný Oldřich z Březnice. Od té doby až po rok 1347 vládli na Rožmitálu potomci Oldřicha, páni Lvové z Rožmitálu. Polovina panství poté přešla darem na pražské arcibiskupství, druhá polovina byla i nadále obývána pány z Rožmitálu. A tak

tomu bylo až do počátku husitských válek, kdy se na zámek znovu dostali Lvové z Rožmitálu. Hlavní zámeckou budovu při hranolové věži nechal postavit Zdeněk Lev z Rožmitálu na začátku 16. století a při té příležitosti nechal provést další rekonstrukce celé stavby. Dnešní podobu dal zámku ve 2. polovině 16. století Florián Gryspek z Griesbachu, který se mimo jiné zasloužil též o výstavbu místního pivovaru. V letech 1546 – 1622 tedy město obývali rytíři Grispekové, pocházející z Bavorska. Během jejich pobytu v této oblasti docházelo k rozkvětu kultury a celého města. Zámek se postupně přeměňoval z gotického na renesanční a jeho součástí byl například pivovar, sladovna, sýpka či pekárna. Od roku 1623 až dodnes zámek patří znovu pražskému arcibiskupství (Slavík, 2005, str. 52).

Zámek v Rožmitálu pod Třemšínem se nachází v těsné blízkosti náměstí. Zámek je trojkřídlý a dvoupatrový a vnitřním nádvořím má asymetrický tvar. Z náměstí je přístupná hlavní brána. Ke kamennému mostu a rybníku se dostaneme branou zadní. Součástí zámku je starý pivovar a byt pro sládka (Portál Hrady, 2010).

6.3. Třemšín

Vrcholek hory Třemšín (827 m. n. m.) je nejvyšším vrcholkem jižní části středočeského pohoří Brd a nalezneme ho na území obce Voltuš. Rožmitál pod Třemšínem je vzdušnou čarou vzdálen necelých 8 kilometrů od vrcholku hory. Po dosažení vrcholu nalezneme zbytky středověkého opevnění a ze dřeva vybudovanou vyhlídkovou věž, ze které nám v krásném rozhledu bohužel brání vysoké stromy. Jméno vrcholu Třemšín je odvozeno od střemchy, což je opadavý strom, který v okolí hojně roste a pyšní se krásnými bílými květy. Avšak podle jedné barvitější pověsti pochází jméno tohoto vrcholku od tří zlatých prutů, neboli šínů, které byly ukryté ve studni na místním hradě Třemšín (Portál Municipal, 2010).

Na vrcholu se kdysi zdvíhal a vynikal svou výškou hrad Třemšín, který byl vybudován rodem Buziců kolem roku 1200. Prvním písemně doloženým pánem třemšínského hradu je Beneš z Třemšína. Následně se zde ve 14. století postupně vystřídají panovníci Hroch z Třemšína a Diviš z Třemšína a jeho synové. Po jejich smrti je hrad darován Karlem IV. jako odúmrť Janu Zajíci z Třemšína. Poté se na hradě vystřídala velká spousta majitelů, ale během husitských válek, kdy byl hrad dobyt a následně vypleněn, hrad znovu obýval katolík Jan Zajíc. V 16. stol. se hrad již nazýval "opuštěný" a z finančních důvodů bohužel

k rekonstrukci nedošlo. Hrad pustl a dál zarůstal lesem až do roku 1771, kdy na jižním kraji vrcholku byla Josefem Eustachem Krečmerem vystavěna kaplička, která byla pojmenována Proměnění Krista Pána. Od těchto dob sem lidé každou neděli po Proměnění Krista Pána konají pouť. O pár let později v roce 1888 zde nechal arcibiskup František postavit rozhlednu o čtyřech patrech, bohužel i ona podlehla neúprosnému zubu času a musela být pro bezpečnost strhnuta. Zbytky hradu dnes nalezneme hlavně na jižním a východním svahu (Slavík, 2005, str. 39 – 41).

7. Významné osobnosti pocházející ze zkoumané lokality

Královna Johana z Rožmitálu a Jakub Jan Ryba jsou historické osobnosti, které podle místních občanů nejvíce proslavili město Rožmitál pod Třemšínem. I přes to, že každý z nich žil v naprosto odlišných dobách a podmínkách, jejich cíle a poslání byly velice podobné, chtěli pomáhat obyčejným lidem a obohacovat je znalostmi a zkušenostmi, které by se jim jinak nedostali. Nebrali své poslání a nadání na lehkou váhu a jejich činy bezesporu předběhli svou dobu. Na jejich počest se každoročně pořádají koncerty a slavnosti, které je určitým způsobem znovuožívají a oslavují. Podle Jakuba Jana Ryby je pojmenována místní základní škola, na místě jeho úmrtí byla vystavěna mohyla a jeho skladby lze slyšet nejen o Vánocích. Na počest Johany z Rožmitálu a na oslavu její korunovace na českou královnu je každoročně od roku 2003 pořádána slavnost, která nese název Den s Českou královnou.

7.1. Jakub Jan Ryba

Nenáviděli ho za to, že je chtěl vzdělávat. Pomlouvali ho pokaždé, když položil na stojan part nové skladby a když si vzal život, všechno mu sečetli. Zakopali ho do půdy nevysvěcené jako prašivého člověka, na hřbitov, kam ukládali jen oběti moru (Hásek, 2004, str. 3).

Mýty a legendy opředly jeho postavu do takové míry, až jsou málem nevyvratitelné. Nejmenuje se Jan Jakub Ryba nýbrž Jakub Jan Ryba, nenarodil se v Rožmitálu, ale v Přešticích a nikdo ho nezavraždil, život si vzal dobrovolně (Hásek, 2004, str. 3).

Jakub Jan Ryba, původně pokřtěný Jakub Šimon, se narodil 26. října 1756 v Přešticích. V raném dětství se začal učit hře na housle, violoncello, varhany a klavír. Hudební teorii

přijímal s velkým zájmem a dychtivostí. Hudební talent Jakuba Jana Ryby rozpoznali již v jeho pěti letech, když se svým otcem přišel do Nepomuka. Zde se také doučil latinu a němčinu, aby mohl jít dál studovat (Hásek, 2004, str. 3 – 4). V roce 1780 tedy odešel do Prahy a studoval zde piaristické gymnázium. Ještě před ukončením gymnázia se ujal hry na housle a na varhany u svatého Salvátora v Praze, kde si opisoval skladby a později je začal sám komponovat. Pražské gymnázium úspěšně ukončil v roce 1785 a měl v úmyslu stát se knězem. Přáním jeho otce, který již nemohl svého syna dále podporovat na studiích, však bylo, aby mladý Ryba nastoupil na místo učitele v Nepomuku. Slíbené kantorské místo bohužel nedostal, a proto odešel do Mníšku, kde jako pomocný učitel vyučoval téměř půl roku. Poté byl povolán do Rožmitálu, kde byl jmenován samostatným učitelem (Slavík, 2005, str. 134). Teprve zde ho čekala práce, která mu dodnes přináší světovou slávu. Mladý Ryba své poslání kantora nešidil a za svou práci sklídil odměny a uznání. Podporoval vše, co člověka nebrzdilo, co mu pomáhalo. Jako první kantor se s dětmi veřejně koupal, brojil proti bludům a pověrám, nesnášel lži a výmluvy a jímал se utiskovaných (Hásek, 2004, str. 7).

V roce 1790 se na Třebsku poblíž města Příbram oženil s Annou Laglerovou. V době, kdy vznikala jeho nejslavnější skladba „Hej, mistře“ spolu byli již pět let svoji. Žili společně pětadvacet let a měli celkem třináct dětí, šest jich bohužel v útlém věku zemřelo. Po celou dobu jejich manželství byli nuceni se vyrovnávat s křivdami a neporozuměním místních obyvatel (Hásek, 2004, str. 5).

Jakub Jan Ryba byl nejen kantorem, ale také vynikajícím český hudebním skladatelem a hudebníkem na přelomu klasicismu a romantismu. Celý život se snažil sbírat české lidové písně a nakonec je všechny sepsal do sborníků českých písní. Jeho nejslavnější skladbou, kterou dodnes můžeme slyšet během Vánoc, je Česká mše vánoční Hej, mistře. Charakteristickou část díla, které se nám dochovalo, tvoří především církevní skladby. Ryba neprovozoval církevní hudbu pouze z nařízení úřadů, ale naopak z lásky k lidem, hudbě a zpěvu. Hudba a zpěv v kostele byly v jeho době vlastně jedinou formou hudebního poslechu a vzdělání pro prosté lidi. Komorní hudba v té době byla vyhrazena jen pro bohaté jedince. Ryba si tuto skutečnost uvědomoval a z tvorby náboženské přešel na tvorbu světskou (Brodníček, 1990, str. 20).

O posledních věcech člověka vedl Ryba rozpravy se svým přítelem, německým exulantem Antonínem Reissesem. Ten poslouchal Rybovy stesky a netušil, jak moc je v něm

zakořeněna hořkost a nespokojenost. V posledních letech života se zápisy v jeho denících stávají stručnějšími. Tížily ho starosti o rodinu a o jeho sedm nezaopatřených dětí. Příjmy nestačily, a tak si musel přivydělávat hudbou. Byl nucen se ponižovat hrami po hospodách a koledováním (Brodníček, 1990, str. 27). V dubnu v roce 1815 se vše změnilo. Ryba odešel od rodiny do blízkého lesa u Voltuše, aby zde přemýšlel nad svými životními nezdary. Rozhodl se zemřít jako řečtí antičtí filosofové, které tak obdivoval, drastickým a bolestným podřezáním žil na hrdle a následným vykrvácením. Chtěl tak všem dokázat svou nezávislost na světě. 14. dubna byl pohřben jako vyvrhel na opuštěném morovém hřbitově za městem (Hásek, 2004, str. 7 – 11).

Z morového hřbitova byly jeho ostatky vyzdviženy až v roce 1855, v době kdy zde působil svobodomyšlnější farář a byly přeneseny na farní hřbitov ve Starém Rožmitále. Na jeho novém hrobě byl po letech zbudován pomník a na místě jeho smrti byla vystavěna mohyla z kamenů, která zde stojí doposud (Hásek, 2004, str. 7 – 11).

Na svou dobu byl člověkem velice vzdělaným. Pracoval ve skromných podmínkách a připravoval mládež na skutečný život, pro praxi. Dovedl děti zaujmout a nadchnout svými slovy, emocionálně na ně působil příběhy z dějin a bystřil jejich pozornost. Snažil se jim všteřovat českou řeč, mateřštinu, kterou nadevše miloval. Je vzorem zásadového a velmi statečného člověka, který musel čelit nepřátelství rodičů svých žáků a jeho nadřízených. Snažil se vydobýt škole a učitelům místo ve společnosti. Byl kritický nejen k žákům, hlavně ale k sobě samému. Neustále se snažil osvojovat nové poznatky a šířit je dál. Jeho pokrokové myšlenky nás inspirují dodnes, ať už při řešení problémů ve výchově nebo při rozvoji a zkvalitňování našeho školství (Brodníček, 1990, str. 24 – 26).

Jakub Jan Ryba byl ušlechtilým a velkorysým člověkem. Nikdy se nedostal do lepší sociální společnosti, nebyla mu vlastní bojovnost, která je pro toto prostředí charakteristická. I přes to nezůstal zajatcem své doby. Tím jak chápal výchovu a vzdělání, tím jak toto chápání realizoval, vykročil vpřed (Brodníček, 1990, str. 24 – 26).

7.2. Johana z Rožmitálu

Johana z Rožmitálu, česká královna stojící po boku Jiřího z Poděbrad, měla nesmírně zajímavý osud, který je dodnes téměř neznámý a tabu. Proslula především svou moudrostí a vroucí láskou k vlasti i národu (Slavík, 2005, str. 54). Její příběh je o zničující nenávisti, která má schopnost rozmetat fakta za pomoci pomluv a zamést pod koberec téměř vše co,

kdy souviselo s manželkou „husitského krále“. Útočili proti ní šířitelé pomluv z řad římské církve, ortodoxní kališníci, zapřísáhlí utrakvisté, ale i členové panské Zelenohorské jednoty. Nakonec jí zklamal a podvedl i její nejmilejší syn Hynek, narozen v roce 1452, říšský kníže, minstrberský vévoda a první raně renesanční básník (Hásek, 2004, str. 3).

Narodila se kolem roku 1430 neznámo kde, v katolické rodině Jana z Rožmitálu. Měla dva bratry, Jaroslava Lva a Protivu. Svatba s Jiřím z Poděbrad se konala v roce 1450, pravděpodobně v Poděbradech. Manžel od ní, stejně jako od předchozí ženy Kunhuty, očekával pomoc vdovám, sirotkům a nemocným. Tohoto poslání se Johanka zhostila výtečně, brala svou charitativní roli velmi vážně a upřímně (Hásek, 2004, str. 4).

Volba Jiřího z Poděbrad za českého krále v roce 1458 byla naprosto výjimečnou událostí. Význam druhé Poděbradovy ženy ihned vzrostl a Johana tak vstoupila do světla ramp evropské politiky. Téhož roku byla slavnostně korunována na první českou královnu v katedrále sv. Víta na Pražském hradě. Význam a vliv královny ženy byl nesporný. Díky jejímu otci a bratrovi měla vazby na katolickou církev. To se samozřejmě hodilo také Jiřímu, který si držel umírněnou kališnickou víru, a tyto styky mu tedy přišly velice vhod. Soulad v manželství provázely jednotné politické názory krále a královny. Také proto byla Johana prvním a nejvlivnějším členem královské rady. Jiřímu a Johaně se zprvu velice dařilo, celé království postupem času vzkvétalo, měna posilovala a upevňovala se, cechy a řemesla se neustále obnovovaly (Hásek, 2004, str. 6).

Po osmi letech však přichází velký zlom. Nový papež Pavel II. zbaví Jiřího z Poděbrad trůnu a prohlásí jej i celou jeho rodinu za kacíře a ještě téhož dne proti nim vyhlásí také křížovou výpravu. Během dalších let propukají nepokoje a Jiří z Poděbrad pomalu ztrácí svou sílu a moc. Přepych si poděbradský dvůr nemohl dovolit a z toho vznikali zvěsti, že je král lakomý. Král byl však velice šetrný, tak jak ho to naučili v mládí. Johana na pomluvy nedala. Měla ráda, když se mohla pěkně obléknout a jelikož se cítila svobodná, zúčastňovala se katolických procesí a kázání v Týnském chrámě. Zcela tedy podporovala královu myšlenku starat se o podobojí lid. Upevňovala tak povědomí lidu, že na tom, které náboženství vyznávají, nezáleží. Mnohem důležitějším faktem pro oba bylo, jakým je kdo doopravdy člověkem. Svého manžela hluboce milovala, byla ochotna se zastávat sirotků, vyprošovat milost vězněným a zprostředkovávat jednání s největšími nepřáteli svého názorově pevného muže (Hásek, 2004, str. 7).

Její role vzrostla hlavně po smrti krále, 22. března 1471. Královo srdce bylo uloženo v Týnském chrámě, zatímco královo tělo bylo uloženo po bok Karla IV. ve svatovítské katedrále. Od smrti krále Jiřího žila Johana na vdovském sídle v Mělníku. Z tohoto místa posílala své listy do všech koutů české země. Byla zarmoucena ze strastí, které potkaly válkou poničenou zemi, vedenou žezlem dvou králů. Zemřela v roce 1475 ve svém sídle v Mělníce a pochována byla v tamním kostele sv. Petra a Pavla (Hásek, 2004, str. 7).

8. Povědomí o významných osobnostech Rožmitálu pod Třemšínem a jejich význam mezi jeho obyvateli

V této části práce se zaměřím na obyvatele Rožmitálu pod Třemšínem a významné osobnostmi pocházející z tohoto města. Prostřednictvím výzkumných otázek budu zkoumat polo-standardizovanými rozhovory, zda existuje rozdíl mezi dnešní mladou generací a generací jejich prarodičů vůči této problematice či nikoliv.

Jak již bylo popsáno, cílem práce je zjistit, do jaké míry jsou občané města Rožmitál pod Třemšínem hrdí na své město, jak znají jeho historii, osudy významných osobností a na základě těchto zjištění pak usuzovat, do jaké míry souvisí tyto znalosti s utvářením lokální identity obyvatel města Rožmitálu pod Třemšínem. Pro empirickou část budou stěžejní následující výzkumné otázky, které vycházejí z předem daných cílů. Tyto výzkumné otázky budou pokládány ve formě polo-standardizovaných rozhovorů, poté analyzovány a následně interpretovány.

8.1. Výzkumné otázky

- 1) Kdo, nebo co, podle Vás nejvíce proslavil/o město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?
  - a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?
  - b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?
  - c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?
- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?
- 3) Znáte Johanu z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?
- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?
- 6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johanou z Rožmitálu: Den s Českou královnou.
Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

8.2. Zkoumaná lokalita

Město Rožmitál pod Třemšínem, které jsem pro svůj výzkum zvolila, se nachází v středočeském kraji, v okrese Příbram. Ve městě najdeme veškeré služby, jako je pošta, zdravotnické zařízení, domov pro osoby s tělesným postižením, restaurace či škola. Kulturní zázemí je také na dobré úrovni, nalezneme zde kino, galerii, muzeum i společenské centrum pro pořádání nejrůznějších akcí. Historie města již byla podrobně popsána v předešlých kapitolách (viz kapitola 6), proto se o ní nebudu dále zmiňovat. Město má také velké sportovní vyžití. Tělovýchovná jednota Spartak sdružuje oddíly kopané, odbíjené, stolního tenisu, ale i turistiky. Okolí města je z velké části pokryto krásnými lesy, vhodnými pro pěší turistiku, cyklistiku a v zimě jsou zde vytvořeny běžkařské tratě.

Město tvoří zcela fungující celek, který má dobré předpoklady k tomu, aby se zde u obyvatel formovala jejich lokální identita a zároveň aby se uchovala a nově vytvářela také lokální kultura.

Město Rožmitál pod Třemšínem má také internetový portál, na kterém lze nalézt odkazy na historii, tradiční akce, volby a další dokumenty týkající se města. Na titulní straně, po levém boku je umístěna anketa, která klade otázku: „Kdo nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem?“. Na základě této ankety byli pro výzkum vybráni Jakub Jan Ryba a Johana z Rožmitálu. Právě oni dva získali v anketě nejvíce hlasů.

8.3. Respondenti

Populace, kterou jsem zvolila pro provedení rozhovorů a následnou analýzu, je rozdělena do dvou věkových kategorií. První kategorii tvoří mladí obyvatelé a studenti do 25 let, bydlící ve městě Rožmitál pod Třemšínem a v kontrastu k této skupině jsem zvolila

kategorii druhou, pod kterou spadají všichni obyvatelé tohoto města, kteří mají 50 let a více. Každý respondent má trvalé bydliště v Rožmitále pod Třemšínem a bydlí zde nejméně deset let. Tuto dobu považují za dostatečně dlouho k tomu, aby si člověk vytvořil k místu určité pouto a vytvořil si své osobní zázemí. Podmínkou pro to, aby byl respondent zařazen do šetření, byl tedy jeho věk a doba trvalého pobytu nejméně deset let.

8.4. Analýza rozhovorů

V této části se zaměřím na jednotlivé odpovědi respondentů. Vyhodnocením jednotlivých otázek budu postupně zjišťovat, jak k této problematice přistupují moji vrstevníci a jak obyvatelé města, kteří jsou o dvě generace starší. Výzkumné otázky jsou založeny nejprve na obecném charakteru, převážná část však staví na osobnostech Jan Jakuba Ryby a Johany z Rožmitálu.

Pro výzkum a jeho následný rozbor bylo vedeno osm rozhovorů od každé věkové kategorie. První skupina, studenti a mladí lidé do 25 let, byla zastoupena dvěma muži a šesti ženami. Skupina druhá, obyvatelé města, kteří mají 50 let a více, byla zastoupena třemi muži a pěti ženami. Použita byla, jak již bylo přesněji popsáno v kapitole Cíl a metodika, technika polostandardizovaných rozhovorů. Otázky jsou kladeny neustále ve stejném pořadí a tazatel má výhodu v tom, že otázky může doplnit podotázkami, a tak dál rozvíjet téma. Kvalitativní výzkum je použit proto, že kvalitativní technika by byla nedostačující pro získání potřebných dat. Výzkum probíhal 12. a 13. ledna roku 2011, během víkendu. Rozhovory byly zaznamenány ručně do záznamových archů (viz kapitola Přílohy). Každý rozhovor trval přibližně pět až deset minut.

V následujících dvou tabulkách jsou shrnuty rozhovory jednotlivých respondentů. Tabulka č. 1 shrnuje odpovědi osmi mladých respondentů, tedy studentů a mladých lidí do 25 let. Tabulka č. 2 shrnuje odpovědi druhé věkové kategorie, odpovědi obyvatel města, kteří mají 50 let a více.

Tabulka č. 1. : Souhrn odpovědí studentů a mladých obyvatel do 25 let

	Rm1	Rm2	Rm3	Rm4	Rm5	Rm6	Rm7	Rm8
Významná osobnost, památka	J. J. Ryba	J. J. Ryba	J. J. Ryba	Johanka, Hofmeister, J. J. Ryba	J. J. Ryba	J. J. Ryba	J. J. Ryba, Johana z Rožmitálu	J. J. Ryba
Na koho, co jste hrdí	Zámek, J. J. Ryba, Nedbala	Na nikoho	J. J. Ryba	Na ty, kdo se podílí na rozvoji města	J. J. Ryba	Na nikoho	J. J. Ryba	J. J. Ryba, Johanka
Proč je významná osobnost důležitá	Ano, mám být na co hrdá	Kulturní zázemí	Turistika, Ekonomie města	Turistika	Rozvoj města	Turistický ruch	Kulturní zázemí, hrdost	Ekonomie města
Je dnešní mládež hrdá na město	Ne, neznám téměř nikoho	Ano	Spíše ne	Pár jedinců, jinak ne	Ne	Většina ne	Spíše ne	Ne, nemá zájem
Znáte J. J. Rybu? Co o něm víte?	Ano, vše o jeho životě	Česká mše Vánoční, z dětství	Ano, učitel, skladatel,	Znám jeho život	Ano, učitel	Učitel, skladatel	Ano, myslím, že ho znám dobře	Ano, učitel,
Odkud znáte J. J. Rybu?	Od rodičů, ze školy	Z dětství, ze školy	Znám ze školy, z muzea	Od rodičů, ze školy,	Ze školy	Ze školy	Ze školy, z dětství	Znám z domova, ze školy
Znáte Johana z Rožmitálu? Co o ní víte?	Ano, Lvové a manželka krále	Ne	Ano, žena Jiříka z Poděbrad	Znám její život, manžela	Neznám podrobnosti	Ano, žena českého král	Ano, den s královnou,	Ano, manželka Jiřího z Poděbrad
Odkud znáte Johana z Rožmitálu?	Od malička, od rodičů	Neznám	Ze školy	Od rodičů, ze školy,	Ze slavností	Ze školy	Ze školy	Ze školy
Jaké znáte oslavy, akce s J. J. Rybou	Mše	Mše	Mše Vánoční	Hej mistře	Mše	Vánoční mše	Mše, přednášky	Hej mistře na štědrý den
Jaké znáte oslavy s Johanou z Rožmitálu?	Den s královnou	žádné	Den s královnou	Den s královnou	Den s královnou	žádné	Den s královnou	Den s Českou královnou
Účastníte se oslav? Aktivně/Pasivně	Ano, oboje každý rok, jako divák	Neúčastním se	Neúčastním	Ano oboje jako divák	Ne	Ne	Ano, dne s královnou jako divák	Ne

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky: **Rm1- Rm8** – Respondenti mladé generace číslo jedna až osm

Rm1, Rm3, Rm4, Rm5, Rm7, Rm8 – Ženy, **Rm2, Rm6** - Muži

Tabulka č. 2. : Souhrn odpovědí respondentů - 50 let a více

	Rs1	Rs2	Rs3	Rs4	Rs5	Rs6	Rs7	Rs8
Významná osobnost, památka	J. J. Ryba	J. J. Ryba	J. J. Ryba	J. J. Ryba, Johana z Rožmitálu	J. J. Ryba, Johana z Rožmitálu, Lev z Rožmitálu	J. J. Ryba	J. J. Ryba	J. J. Ryba, Johana z Rožmitálu
Na koho jste hrdí	J. J. Ryba	J. J. Ryba	J. J. Ryba, Hoffmeister	Johana z Rožmitálu	J. J. Ryba	J. J. Ryba	Na město jako celek a J. J. Ryba	J. J. Ryba
Je významná osobnost důležitá	Pro návštěvnost města	Pro turismus	Obchod, přínos pro město	Příklad pro mladé lidi	Máme být na co hrdí, co vyprávět svým dětem	Přínos pro město, mám být na co hrdý	Obchod, turismus	Pro návštěvnost města
Je dnešní mládež hrdá na město	Ne nezajímá se o tyto věci	Ne, jsou lhostejní	Ne, jsou lhostejní	Ne, není	Spíše ne, nemá zájem	Ne, není	Ne, bohužel	Ne, jsou lhostejní
Znáte J. J. Rybu? Co o něm víte?	Učitel, tragická smrt, mohyla na počest	Učitel, má hrobku ve Voltuši, máme CD	Znám celý život, hřbitov, kde je pochován	Dopadl špatně, složil: Hej mistře,	Znám celý život J. J. Ryby, skladatel, učitel	Učitel, skladatel	Učitel, skladatel, mohyla.	Skladatel, učitel
Odkud znáte J. J. Rybu?	Ze školy	Ze školy	Ze školy	znám z muzea	Tv, muzeum, knihy	Znám ze školy, od rodičů	Znám z muzea, z dětství	Znám od dětství, ze školy, z muzea
Znáte Johanu z Rožmitálu? Co o ní víte?	Manželka Jiříka z Poděbrad, sestra Lvů z Rožmitálu,	Bydlela na zámku, manželka Jiřího z Poděbrad	Měla bratra Lva, manželka Jiřího z Poděbrad	Manželka Jiřího z Poděbrad,	Ano, znám díky Jiřímu z Poděbrad, jeho manželka	Manželka Jiřího z Poděbrad,	Lvové z Rožmitálu, manželka Jiříka z Poděbrad,	Znám velmi dobře, Rod Lvů, zámek
Odkud znáte Johanu z Rožmitálu?	Od rodičů	Od prarodičů	Ze školy	Ze školy	Z knih	Ze školy, od rodičů	Ze slavností	Díky přednáškám, muzeu, rodičům
Jaké znáte oslavy, příležitosti s J. J. Rybou	Mše, přednášky	Mše Vánoční	Půlnoční mše, sbor, na Hod Boží také mše	Mše Vánoční, pochod k mohyle	Mše Vánoční	Mše Hej mistře	Mše Vánoční	Mši půlnoční
Jaké znáte oslavy s Johanou z Rožmitálu?	Den s královnou v červnu	Den s Johankou	Den s královnou	Den s Johankou	Den s královnou	Den s královnou	Den s českou královnou	Červen, Den s Johankou
Účastníte se oslav (mše, den s královnou)?	Ano, oboji jako divák	Mše ne, ale dne s královnou ano, jako divák	Ano, jako divák	Jen dne s Královnou	Ne zdravotní stav mi to nedovoluje, dříve jen mše	Ne	Ano, jen mše na Štědrý den	Ano, oboji jako divák

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky: **Rs1- Rs8** – Respondenti starší generace číslo jedna až osm

Rs3, Rs4, Rs5, Rs7, Rs8 – Ženy, **Rs1, Rs2, Rs6** - Muži

V této části práce budou dále analyzovány všechny otázky a podotázky, na které respondenti odpovídali. Analýza je také rozdělena podle skupin, do kterých byli respondenti rozřazeni na základě jejich věku. První skupinu tvoří respondenti, kteří jsou studenti nebo mladí lidé do 25 let. Druhou skupinu tvoří respondenti, kteří mají 50 let a více.

Otázka č. 1: Kdo, nebo co, podle Vás nejvíce proslavil/o město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

Skupina č. 1

Všichni respondenti mladé generace odpověděli (viz tabulka č. 1), že město nejvíce proslavil Jakub Jan Ryba. Podle dvou respondentů, město proslavil nejen zmiňovaný skladatel, ale také Johana z Rožmitálu. Jeden zástupce skupiny považuje, společně s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu, skladatele Hofmeistera za osobu, která město nejvíce proslavila.

Skupina č. 2

Stejně jako u první skupiny všichni respondenti starší generace odpověděli (viz tabulka č. 2), že nejvíce město proslavil Jakub Jan Ryba a tři respondenti přidali k odpovědi ještě Johanu z Rožmitálu. Pro jednoho respondenta je osobou, která město proslavila nejvíce, také Lev z Rožmitálu, bratr Johany. Respondent jako jediný ze skupiny jmenoval tři významné osobnosti, Johanu z Rožmitálu, Jakuba Jana Rybu a Lva z Rožmitálu. Respondent č. 5 (žena) řekl: „Město nejvíce proslavil J. J. Ryba, Johanka z Rožmitálu a Lev z Rožmitálu, protože jsou známí i mimo město, po celé zemi.“

Podotázka č. 1: Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

Skupina č. 1

Na tuto otázku pět z osmi mladých respondentů odpovědělo, že jsou hrdí na Jakuba Jana Rybu. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že nejsou hrdí na nikoho ze svého města. U mladé generace byl jeden respondent hrdý nejen na Jakuba Jana Rybu, ale také na Nedbala (herec) a na zámek, který je součástí města. Jeden zástupce odpověděl, že je hrdý na všechny, co se podílí na rozvoji města a jeden respondent je společně s J. J. Rybou, hrdý také na Johanku z Rožmitálu.

Skupina č. 2

Sedm z osmi respondentů starší generace odpovědělo, že jsou hrdí na Jakuba Jana Rybu. Pouze jeden respondent je hrdý na Johana z Rožmitálu. Respondent č. 4 (žena) řekl: „Jelikož jsem žena, jsem hrdá na Johana z Rožmitálu.“ Jeden respondent k odpovědi, že je hrdý na J. J. Rybu, podotknul, že je hrdý také na město, jakožto celek.

Podotázka č. 2: Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

Skupina č. 1

Většina respondentů (5 z 8) vidí jako hlavní důvod, proč je důležité mít ve městě významnou osobnost, důvod ekonomický. Díky významné osobnosti vzkvétá ekonomie města a turistický ruch. Podle dvou zástupců této skupiny je významná osobnost důležitá, proto, že lidem poskytuje kulturní zázemí. Další dva mladí respondenti odpověděli, že lidé alespoň mají možnost, být na někoho hrdí.

Skupina č. 2

Velká část respondentů uvedla, že přínos vidí hlavně v turistice, obchodu a v celkovém přínosu pro město. Dva z respondentů uvedli, stejně jako generace mladá, že mají být na co hrdí. Jeden respondent z druhé skupiny, který právě takto odpověděl, také uvedl, že je to dobrá příležitost vyprávět o osudech významných osobností svým vnoučatům a šířit tak dále historii.

Podotázka č. 3: Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

Skupina č. 1

Téměř všichni respondenti až na jedinou výjimku, sdílí stejný názor na mladou generaci. Mladá generace podle nich nemá zájem o město, není na něj pyšná, i když určitě existuje pár jedinců, kteří na město hrdí budou. Pouze jeden respondent, ze skupiny mladých lidí, odpověděl na tuto otázku kladně. Podle něj mladá generace na město hrdá určitě je.

Skupina č. 2

Všichni respondenti odpověděli záporně. Nemyslí si, že by mladá generace byla hrdá na své město.

Otázka č. 2: Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

Skupina č. 1

Respondenti z celé skupiny znají osobnost Jakuba Jana Ryby. Vědí, že byl učitel a skladatel, autor České mše vánoční. Někteří se více rozpovídali o jeho osudu, jiní pouze uvedli, jak měl těžký život, jakou smrtí zemřel či kde je dnes vystavěna mohyla na jeho počest.

Celá skupina respondentů do 25 let zná Jakuba Jana Rybu ze školy. Někteří navíc uvedli, že tuto osobnost znají nejen ze školy, ale také od svých rodičů, kteří jim o něm v dětství vyprávěli. Pouze jeden respondent z mladé generace uvedl jako zdroj informací místní muzeum.

Skupina č. 2

Všichni respondenti této skupiny znají osobnost Jakuba Jana Ryby. Většina z nich se více rozpovídala o jeho osudu a jeho díle.

U druhé skupiny se objevily dva hlavní typy odpovědí na otázku, odkud znají Jakuba Jana Rybu. Pět respondentů starší generace odpovědělo, že J. J. Rybu znají ze školy a čtyřikrát bylo zmíněno muzeum. Jeden respondent navíc, jako zdroj informací o J. J. Rybovi, uvedl společně s muzeem ještě televizi a knihy. Tři respondenti starší generace uvedli, že o Rybovi slyšeli od malička od svých rodičů.

Otázka č. 3: Znáte Johanu z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

Skupina č. 1

Johanu z Rožmitálu uvedlo ve svých odpovědích 6 z osmi dotazovaných. Pouze jeden zástupce mladé generace uvedl, že nezná osobnost Johany z Rožmitálu a jeden respondent této skupiny zná pouze jméno, ale téměř žádné podrobnější informace. Ti co znali osobnost Johany z Rožmitálu, především uváděli, že byla manželka Jiřího z Poděbrad.

Co se týká mladé generace, ti co uvedli, že znají osobnost Johany z Rožmitálu, jí znali především ze školy (5 respondentů) a dva respondenti uvedli zároveň školu a rodiče.

Skupina č. 2

Všichni respondenti znali Johanu z Rožmitálu. Respondenti ze skupiny se zmiňovali o jejím osudu, o rodu Lvů z Rožmitálu a o zámku, na kterém tento rod sídlil, ale i o jejím manželovi Jiřím z Poděbrad.

U starší generace se ve stejné frekvenci objevovaly podobné odpovědi. Znali Johanu z Rožmitálu jak ze školy, tak od rodičů a prarodičů, ale také z muzea, z knih či slavností. Respondent č. 8(žena) navíc řekl: „Znám Johanu díky muzeu a rodičům, kteří mi o ní vyprávěli. Jednou byl navíc zpřístupněn zámek pro veřejnost a kdokoliv si mohl jít poslechnout vyprávění o Johance a rodu Lvů z Rožmitálu, byla to jedinečná příležitost. Doufám, že se takové akce budou konat častěji“.

Otázka č. 4: Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

Skupina č. 1

Všichni zástupci této skupiny uvedli Českou mši vánoční. Jeden respondent z mladé generace navíc uvedl, že zná přednášky, které jsou spojeny s osobou Jakub Jana Ryby.

Skupina č. 2

Celá skupina odpověděla Českou mši vánoční. Jeden respondent k odpovědi podotknul, že zná přednášky, které jsou s osobou Jakuba Jana Ryby spojeny.

Otázka č. 5: Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

Skupina č. 1

Mladá generace ve většině případů uvedla Den s českou královnou. Dva z nich však neznali žádnou oslavu, která by se na počest královny konala. Respondent č. 2 (muž), řekl: „Jelikož neznám Johanu z Rožmitálu, neznám ani žádnou slavnost“.

Skupina č. 2

Všichni respondenti starší generace uvedli Den s královnou.

Otázka č. 6: Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johany z Rožmitálu: Den s Českou královnou. Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

Skupina č. 1

Pět z osmi respondentů mladé generace uvedlo, že se žádné slavnosti aktivně ani pasivně, tedy jako divák, neúčastní. Pouze jeden mladý respondent se účastní obou zmíněných oslav a to jako divák a jeden se účastní pouze Dne s královnou, taktéž jako divák. Ani jeden respondent se neúčastní slavnosti na počest Johany z Rožmitálu ani Mše aktivně.

Skupina č. 2

U starší generace nepřevládaly jednotné odpovědi. Tři respondenti se obou akcí účastní jako divák a dva respondenti se účastní pouze slavností spojených s Johanou, také jako diváci. Další respondent uvedl, že by velmi rád účastnil, ale jeho zdravotní stav mu to bohužel nedovoluje. Poslední respondent, ze starší generace, se účastní pouze Mše, na Štědrý den a to jako divák v místním kostele.

Ani jeden respondent se neúčastní slavnosti na počest Johany z Rožmitálu ani Mše aktivně.

8.5. Interpretace analyzovaných rozhovorů

V tomto oddíle jsou shrnuty stejné, podobné a odlišné znaky mezi dvěma zkoumanými skupinami, do kterých, jak již bylo zmíněno, byli respondenti rozřazeni na základě jejich věku.

Obě dvě skupiny bezpochyby považují za osobnost, která nejvíce proslavila město Rožmitál pod Třemšínem, Jakuba Jana Rybu (viz tabulka č. 1 a č. 2, str. 32-33). Na této odpovědi se shodli všichni respondenti. Dva respondenti z mladé generace a dva respondenti z generace starší navíc totožně odpověděli, že město nejvíce proslavila také Johana z Rožmitálu. Většina respondentů, z obou skupin, považuje Jakuba Jana Rybu za nejvýznamnější osobnost a je na něj hrdá. Respondent č. 1 (žena), řekl: „Nejvíce jsem hrdá na Jakuba Jana Rybu, dále také na náš zámek a Nedbala, který hrál spolu s Werichem

v Osvobozeneckém divadle“. Na Johanu z Rožmitálu je pyšný jeden zástupce mladé generace a jeden zástupce starší generace.

Ve většině odpovědí se obě dvě skupiny respondentů shodly také na otázce, z jakého důvodu je důležité mít ve svém městě významnou osobnost. Pět respondentů z první skupiny a šest ze skupiny druhé si myslí, že hlavním důvodem, proč mít významnou osobnost, je důvod ekonomický, tedy finanční přínos pro město (zvýšení návštěvnosti města a s tím spojený rozvoj turismu a obchodu). Dva respondenti ze skupiny první a dva ze skupiny druhé se také shodli, že pokud existuje v jejich městě nějaká významná osobnost, tak mohou být alespoň na někoho hrdí. Obě skupiny se shodovaly na tom, že dnešní mladá generace není hrdá na své město.

Jakuba Jana Rybu, Johanu z Rožmitálu a jejich osudy znaly obě skupiny velmi dobře, ve většině případů se respondenti více rozpovídali, především pokud šlo o Jakuba Jana Rybu. Zástupci obou skupin znali obě významné osobnosti převážně ze školy a z vyprávění rodičů. Co se slavností a oslav týká, všichni respondenti uvedli Českou mši vánoční a kromě dvou zástupců mladé generace uvedli respondenti obou skupin také Den s královnou (slavnost na počest Johany z Rožmitálu).

Skupina první, tedy mladá generace, se vůči skupině druhé odlišovala pouze ve druhé, páté a poslední otázce. Pět z osmi respondentů uvedlo, že se neúčastní žádné slavnosti ani akce, která byla zmíněna. Skupina druhá uvedla neúčast na slavnostech pouze dvakrát, z toho jednou ze zdravotních důvodů. U skupiny č. 1 to byli pouze muži, co odpověděli, že nejsou na nikoho hrdí a právě tyto dva respondenti také neznali žádnou slavnost, která by se konala na počest Johany z Rožmitálu.

Z popisu obou skupin a z analyzovaných rozhovorů vyplynulo, že respondenti mladé a starší generace se od sebe významně neliší, pokud jde o povědomí o významných osobnostech a názor na mladou generaci.

9. Závěr

V teoretické části této bakalářské práce byla studována kultura jako nehmotný potenciál rozvoje města Rožmitál pod Třemšínem a problematika utváření lokální identity. Přejít z teoretické a empirické části tvoří popis zkoumané lokality Rožmitálu pod Třemšínem a významných osobností. V části praktické jsem na základě rozhovorů zjišťovala, jak souvisí povědomí o významných osobnostech s utvářením lokální identity. Získané informace byly analyzovány, následně zpracovány a interpretovány.

Dotazování obyvatel města Rožmitál pod Třemšínem, mladá i starší generace, považují za dvě nejvýznamnější osobnosti Jakuba Jana Rybu a Johana z Rožmitálu. Z rozhovorů vyplynulo, že místní obyvatelé dobře znají jejich osudy a jsou si vědomí akcí a slavností pořádaných na jejich počest. Právě vztah k dějinám regionu, k jeho hrdinům a historickým organizacím je jedním z pilířů pro budování lokální identity (Szczepanski, Sliz, 2011, viz kapitola č. 5). Dotazování si uvědomují význam vlastního kulturního dědictví Rožmitálu pod Třemšínem a vnímají významy materiální i nemateriální složky kultury. Člověk si tak vytváří vlastní identitu a ztotožňuje se s regionem.

Z výzkumu dále vyplynulo, že mladí lidé nejsou hrdí na své město tolik, jak je tomu u starších dotazovaných. Lze tedy říci, na základě uskutečněných rozhovorů, že mladí lidé již nemají tak silnou vazbu na místo ani prostor, v němž se narodili nebo vyrůstali. Jednou z možných příčin může být proces globalizace (Heřmanová, Patočka, 2008, viz kapitola č. 4), kdy je člověk nucen se ztotožnit s větším počtem skupin a tím se jeho identita stává pestřejší. Tradiční vzory tak ztrácejí svou sílu a vazby k místu slábnou.

Na druhou stranu lze očekávat, že právě město jako Rožmitál pod Třemšínem, bude směřovat k obnově tradic a vytvoření tradic nových, které povedou k oživení lokální kultury (Heřmanová, Patočka, 2008, viz kapitola č. 4). Příkladem může být Den s Českou královnou, který se snaží připomenout osobnost Johany z Rožmitálu a má snahu zapojit do realizace co nejvíce občanů, což potvrzují i sami dotazovaní, ale opět starší více nežli mladší generace.

Rozsah práce mi nedovolil obsáhnout všechna témata a otázky, které se během výzkumu objevily. Také nebylo v mých silách zjistit, proč mladí lidé nejsou hrdí na své město, a proto bych toto téma ráda dále rozvinula ve své diplomové práci.

10. Seznam použitých zdrojů

BERGER, P., LUCKMANN, T. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2001, ISBN 80-85959-46-1.

BRODNÍČEK, J. *Jakub Jan Ryba*. Rožmitál p. Třemšínem: MěKS a Přeštice: OKS Plzeň-jih, Jubilejní příležitostný tisk, 1990.

GEIST, B. *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing, 1992, ISBN 80-85605-28-7.

HÁSEK, J. *Svatováclavský diadém pro Johana z Rožmitálu*. Český slunovrat, sv. 2 - Královna Johana. Rožmitál pod Třemšínem: Vydavatelství a nakladatelství Rožmitál pod Třemšínem, 2004, ISSN.

HÁSEK, J. *Rybovo jásavé vánoční srdce ozařuje svět*. Český slunovrat, sv. 3 - Jakub Jan Ryba. Rožmitál pod Třemšínem: Vydavatelství a nakladatelství Rožmitál pod Třemšínem, 2004, ISSN.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Praha: Portál, s.r.o., 2005, ISBN: 978-80-7367-485-4.

HEŘMANOVÁ, E., PATOČKA, J. *Lokální a regionální kultura v České republice*. Praha: ASPI, a.s., 2008, ISBN 978-80-7357-347-8.

HOWARD, P. *Heritage. Management Interpretation, Identity*. London – New York: Continuum, 2003, ISBN 0-8264-5898-X.

HUDEČKOVÁ, H., LOŠŤÁK, M. *Sociologie a její aplikace v regionálním, rurálním rozvoji*. Praha: ČZU PEF, 2002, ISBN 80-213-0952-0.

HUDEČKOVÁ, H., ZAGATA, L. *Sociologie a její aplikace ve veřejné správě*. Praha: ČZU PEF, 2008, ISBN 978-80-213-1637-9.

JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001, ISBN 80 – 7178 – 535 – 0.

KELLER, J. *Úvod do sociologie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009, ISBN 978-80-86429-39-7.

MAJEROVÁ, V., MAJER, E. *Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství – část I.*, Praha: ČZU PEF, 1999, ISBN 80-213-0507.

SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Rožmitál pod Třemšínem: Vydavatelství a nakladatelství Rožmitál pod Třemšínem, 2005, ISBN 80-239-4958-6.

SOUKUP, V. *Sociální a kulturní antropologie*. Praha: SLON, 1993. 1.vyd. 157 s. ISBN 80-901424-1-9.

SCABA, S., NOSÁL, I. *Mozaika v re-konstrukci: formování sociálních identit v současné*. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2003, ISBN 80-210-3306-1.

ŠINDELÁŘOVÁ, J. *Otázky regionální identity*. Praha: Ústav vědeckotechnických informací pro zemědělství, In: *Zemědělská ekonomika* č. 48, 2002, str. 263 – 268, ISSN 0139-570X.

ZEMÁNEK, L. *Lokální kultura v životě našeho venkova*. In: *Geografie na cestách poznání*. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, PŘF, Praha: Univerzita Karlova, 2003, ISBN 80-86561-10-0.

WINKLER, J., PETRUSEK, M. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum Praha, 1997, Academia, ISBN 80-7184-164-1.

Internetové zdroje:

Z Historie [online], Portál města Rožmitál pod Třemšínem, 2011, [citováno 10. 02. 2011].

Dostupné z WWW: <

<http://www.rozmitalptr.cz/redakce/index.php?clanek=43937&xuser=&lanG=cs&slozka=27487>>.

ŠAFR, Jiří. *Funkce kulturního kapitálu* [online], 2007, [citováno 18. 01. 2011]. Dostupné

z WWW: < <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=304&lst=106> >.

Zámek v Rožmitálu pod Třemšínem [online], Portál Hrady.cz, 2011, [citováno 10. 02.

2011]. Dostupné z WWW: < <http://www.hrady.cz/index.php?OID=931>>.

SZCZEPANSKI, M., SLIZ, A., *Mezi místem a prostorem* [online], 2011. [citováno 13. 01.

2011]. Dostupné z WWW: <

http://www.interreg.uni.opole.pl/biblioteka/docs/SzczepanskiSliz_cz.pdf >.

Třemšín [online], Portál Municipal, 2011, [citováno 10. 02. 2011]. Dostupné z WWW: <

<http://www.municipal.cz/turistika/tremsin.htm>>.

Historie budov Podbrdského muzea [online], Portál Podbrdského muzea, 2011, [citováno

20. 02. 2011]. Dostupné z WWW: < <http://www.podbrdskemuzeum.cz/historie>>.

Historie cvočkařského veřtatu [online], Portál Starého Rožmitálu, 2008, [citováno 20. 02.

2011]. Dostupné z WWW: < <http://www.staryrozmital.cz/historie/> >.

11. Uskutečněné rozhovory

Rozhovor s respondentem Rm1

Q1, mladá generace, ~~rozhov~~
TMM

- 1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

Jakub Jan Ryba

- a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

neptička Ryba, ale také na vánoček a nedoška, který hrál s Wenichem v osvětlovacím divadle

- b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

musím být na co hrdá

- c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

ne, já nemám téměř nikoho

- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

komponista, česká mše vánoční, znám jeho život, učitel, sebevraždil se, slyšel jsem o něm od rodičů
moje od malíčka a ze školy

- 3) Znáte Johana z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

Jiřka Louč z Rožmitálu (cesta po Evropě)
a maminka česko slovenské, od malíčka jako známý rybník

- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

mše vánoční

- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

slavnosti na její počest v čírnou

- 6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johany z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

Ano, oba se účastním, mše s rodiči
slavnosti s kamarády, obě já a divák

Rozhovor s respondentem Rm2

R2, mladá generace, ~~z~~ mládež

- 1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

J. J. Ryba

- a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

na město

- b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

kulturu a dědictví

- c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

ano

- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

česká mše vánoční
našim z dětství, v školy

- 3) Znáte Johana z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

ne

- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

mše

- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

rodinné setkání

- 6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johany z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

ani jednoho se neúčastním

Rozhovor s respondentem Rm3

R3, mladá generace, žena

- 1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

J. J. Ryba

- a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

—||—

- b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

pro turistiku, ekonomii města

- c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

Spíše ne

- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

Ano obladatel, učitel,
znám ze školy a nového muzea

- 3) Znáte Johana z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

Ano, manželka přítel z Píseck
znám ze školy

- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

mše vánoční

- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

Den s hra'lovou

- 6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johanou z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

neúčastním se

Rozhovor s respondentem Rm4

R4, mladá generace, žena

- 1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?
Johana, Hofmeister, J. J. Ryba
- a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?
na ty, kdo se podílel na rozvoji města
- b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?
pro turistiku
- c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?
je pro jedinou, jinak ne
- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?
*záměrně jedno zivot (obruha)
někde, sledatel
od rodičů a školy*
- 3) Znáte Johana z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?
*maminka J. J. Ryba z Brdohrad
od rodičů, ve škole*
- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?
Hej mistře, mše
- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?
Den s českou královnou
- 6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johanou z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

Ano, oboji jako divák

Rozhovor s respondentem Rm5

R5, mladá generace, žena

1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

J. J. Ryba

a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

J. J. Ryba

b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

pro rozvoj města

c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

ne, není

2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

Ano, mojí mamčinou
ze školy

3) Znáte Johana z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

Ano, ale nevím podrobnosti
pouze díky slavnosti

4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

muži

5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

Den s královnou

6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johany z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

ne, ani jednoho se
neúčastním

Rozhovor s respondentem Rm6

R6, mladá generace, muž

- 1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

J. J. Ryba

- a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

na nikoho

- b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

pro turistický ruch

- c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

některá ne

- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

učitel, skladatel, zna'm
hlavně ze školy

- 3) Znáte Johanu z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

ano, iena česko královna jidlov
srd'm talci' ze školy Poděbrad

- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

mše vánoční

- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

nesuam

- 6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johanou z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

neúčastním se

Rozhovor s respondentem Rm7

R7, mladá generace, žena

- 1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

J. J. Ryba a Johana z Rožmitálu

- a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

na J. J. Rybu

- b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

pro naši budoucnost a kulturu zájemci

- c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

spíše ne, moc je nezná

- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

myslím, že ho znám dobře ... (rybní) ...
ze školy v dětství

- 3) Znáte Johana z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

ano, znám Den s královnou
mábrčka královny, znám ze školy

- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

Mše a přednášky

- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

Den s královnou

- 6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johanou z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

ano, Den s královnou a Hej mistře
dítě

Rozhovor s respondentem Rm8

RR, mladá generace, 21.11.19

- 1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

J. J. Rybu

- a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

na Johana z Rožmitálu, a J. J. Rybu

- b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

pro ekonomii města

- c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

ne, podle mě nemu' zájem

- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

ano znám, učitel, znám z domova a ze školy

- 3) Znáte Johana z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

*ano, manželka žijící v Prácheňské
- znám hlavně ze školy*

- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

slavíme na školách

- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

Den s Českou královnou

- 6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johany z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

ne, neúčastním ani jedno

Rozhovor s respondentem Rs1

R1, starší generace, muž

- 1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

J. J. Ryba

- a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

na J. J. Rybu

- b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

pro udržení města

- c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

ne, nezapomínají si o svých dědičích

- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

*moje babička, Angličanův smrt, molyba na
převy, znám ze školy*

- 3) Znáte Johana z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

*manželka Jitky pod, sedba, lidé
z Rožmitálu, znám od rodičů*

- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

mše, přednášky

- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

Den s Českou královnou a církev

- 6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johany z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

Ano, občas jako divák

Rozhovor s respondentem Rs2

KL, stará generace, mše

- 1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

J. J. Rybu

- a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

J. J. Rybu

- b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

Pro turismus

- c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

Ne, jsou hloupější

- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

*mátel, má matka se volala
- znám ze školy a mše (D)*

- 3) Znáte Johanu z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

*byděl na radnici, maminka Jitka z Píseck
- znám od babičky*

- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

Mše vánoční

- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

Den s Johanou

- 6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johanou z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

*na mše mše ne, ale dne s Johanou
ano, jako divák*

Rozhovor s respondentem Rs3

R3, státní gymnázium, Želva

- 1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

J. J. Ryba

- a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

J. J. Ryba, Hofmeister

- b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

pro obkrok, přínos pro město

- c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

ne, jsem hrdý jen

- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

knalim celý život; hřbitov, kde je pochován... , vidim asi ve stoly :)

- 3) Znáte Johanu z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

*měla bratru Eoa, manželka učitelky
kate Jiřka v Potebiad, znám ve stoly*

- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

Půlnoční mše, a pak na to mše, další mše

- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

Den s královnou

- 6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johany z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

Ano, obě jsem dělala

Rozhovor s respondentem Rs4

R4, Martin Gunder, žena

- 1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

J. J. Ryba, Joha z Rožmitálu

- a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

Jelikož jsem žena, tak na Johana z Rožmitálu.

- b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

Příklad pro mladší lidi

- c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

Ne, není

- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

Skoro před 10 lety, dojde spíše
naším hlavním muzeu, @bydli 12 let

- 3) Znáte Johana z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

manželka jeho bratřička, známá
ze školy

- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

Mše a prohod k Mobyle

- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

Den s Johannou

- 6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johany z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

Jen Dne s hrdou, jako divák

Rozhovor s respondentem Rs5

Q5, Martin Guzman, žena

1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

Johana z Rožm, Žer. z Rožmitálu
a J. J. Ryba - přebudování město
jehnanalini, "celi' uvis"

a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

J. J. Ryba

b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

Možno být na co hrdí, to vyprávět
dětem

c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

Spíše ne, nemají zájem

2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

rodilým obyv. Třemšín, obchodatel a výtěel
klavír, housle z mnea, tv, a knih

3) Znáte Johana z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

Děly jsem z Poděbrad, jeho
manuálka, housle a knih

4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

Mše vánoční

5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

Den svatovojny

6) Neznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johany z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

ne, nedovoluje mi zdravotní stav

Rozhovor s respondentem Rs6

26, Hlavní generace, muž

1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

J. J. Ryba

a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

J. J. Ryba

b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

Přímou per město, má to být na co hrdý

c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

Ne, není!

2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

učitel, skladatel, smáček se školy a od rodičů

3) Znáte Johanu z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

manželka Jarka, má se také se školy a od rodičů

4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

Mše, Hej mistře

5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

Den s královnou

6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johanou z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

Ne, neúčastním ani jedné akce

Rozhovor s respondentem Rs7

R7, Muži generaci, žena

- 1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

J. J. Ryba

- a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

na město jako celek a na Rybu

- b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

pro obec a turismus

- c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

ne, bohužel

- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

*učitel, skladatel, má snahy
snažím se muzea a v dětech*

- 3) Znáte Johana z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

*Josef z Rožmitálu, manželka
Jirka z Brdečrad, snažím se sloužit*

- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

mše

- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

Den s českou královnou

- 6) Nejznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johany z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

Ano, obědvám na mši v Štěpáně děu

Rozhovor s respondentem Rs8

RS, Martin generace, žena

- 1) Kdo nebo co podle Vás nejvíce proslavil město Rožmitál pod Třemšínem? Co je na městu jedinečného?

J. J. Ryba a Johana z Rožmitálu

- a) Na koho z města Rožmitál pod Třemšínem jste hrdí?

na J. J. Rybu

- b) Z jakého důvodu je důležité mít ve městě významnou osobnost?

pro národnostní věsta

- c) Myslíte si, že generace 15-20 let je hrdá na své město?

ne, jsou hloupy

- 2) Znáte Jakuba Jana Rybu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o něm víte?

školaček a učitel, znám z dětství
ze školy i z muzea

- 3) Znáte Johana z Rožmitálu? Pokud ano, odkud jste se o této osobě dozvěděli a co konkrétně o ní víte?

znám velmi dobře... (vypráví...)
Radlani z Rožmitálu, bydleli na zámku

- 4) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Jakubem Janem Rybou?

Mše půlnoční

- 5) Jaké oslavy, příležitosti jsou spojeny s Johanou z Rožmitálu?

Den o zhrubom, červen

- 6) Neznámější akce pořádané na počest J. J. Ryby jsou: Mše sv. obětovaná za Jakuba Jana Rybu (Farní kostel sv. Jana Nepomuckého), Česká mše vánoční „Hej mistře“ a na počest s Johanou z Rožmitálu: Den s Českou královnou.

Znáte tyto akce? Účastníte se těchto akcí spojených s J. J. Rybou a Johanou z Rožmitálu (aktivně či pasivně)?

Ano, obě jako divák